

“Ἔγώ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 14' 6)

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 7' 63)

Ἔτος 110ον | Δεκέμβριος 2020 | 4351

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ

Τὸν περίμεναν τὸν Λυτρωτή. Ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα ζοῦσε μὲ τὴν προσδοκία τοῦ ἐρχομοῦ Του. Ἴσχυρὸ τὸν προσδοκοῦσαν οἱ εἰδωλολάτρες. Διότι Ἐκεῖνος, ποῦ ἐπρόκειτο νὰ λυτρώσει τὸν Προμηθεά δεσμώτη, ἔπρεπε νὰ εἶναι ἰσχυρὸς, νὰ ἔχει θεία δύναμη. Δυνατὸ τὸν λαχταροῦσαν καὶ οἱ Ἰουδαῖοι. Ἐκεῖνος, ποῦ ἔμελλε νὰ ἐπανασυστήσῃ τὸν ἔνδοξο θρόνο τοῦ Δαβίδ, ἔπρεπε νὰ εἶναι ζωσμένος μὲ πανίσχυρη ρομφαία.

Καὶ μιὰ νύχτα σ' ἓνα σπήλαιο τῆς Βηθλεὲμ γεννιέται ἓνα φτωχὸ βρέφος. Ἡ Παρθένος μπτέρα του, φτωχὴ καὶ αὐτὴ τὸ ἀνακλίνει μέσα στὴ φάτνη τῶν ζώων. Ποιὸς λοιπὸν θὰ τὸ πιστεύει; Τὸ νήπιο αὐτὸ τῆς Βηθλεὲμ, τὸ βρέφος τῆς φάτνης, ὁ υἱὸς τῆς Παρθένου, εἶναι ὁ ἀναμενόμενος ἰσχυρὸς καὶ κραταῖος Λυτρωτής, ὁ σωτήρας τῶν ἀνθρώπων, ὁ ἰδρυτὴς ἀκατάλυτης βασιλείας στοὺς αἰῶνες; Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ σάρκινα μάτια, ποῦ ζητάει νὰ δεῖ ἐξωτερικὴ λάμψη, μεγαλεῖα καὶ ἀνθρώπινες τιμές, περνάει ἀδιάφορος μπροστὰ στὸ μέγα μυστήριον.

Ἡ ἱστορία ὅμως τῶν δύο χιλιάδων χρόνων βροντοφωνάζει «**ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν**», «**Θεὸς ἰσχυρὸς**». Κύριος ψυχῶν καὶ καρδιῶν. Ἀρχηγὸς μαρτύρων καὶ ἡρώων. Ἀλλὰ οἱ πολλοὶ προσπερνοῦν μὲ ἀδιαφορία μπροστὰ στὴ φτωχὴ Φάτνη. Εἶναι οἱ μικρόψυχοι, οἱ δοῦλοι στὴν ἀμαρτία. Γι' αὐτὸ δὲν τοὺς συγκινεῖ τὸ θεῖο Βρέφος. Δὲν σκιρτᾷ ἡ ψυχὴ τους στὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματός Του. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν φροντίζουν νὰ τὸ γνωρίσουν. Νὰ Τοῦ παραχωρήσουν μιὰ θέση στὴν καρδιά τους.

Γιὰ νὰ σκύψει κανεὶς σ' ὅ,τι δὲν φαντάζει, στὸ φαινομενικὰ ταπεινὸ Σπήλαιο, πρέπει πάνω ἀπὸ τὶς γνώσεις, πάνω ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη σοφία, πάνω ἀπὸ τὰ πλούτη καὶ τὴ δόξα, νὰ ὑπάρχει ἡ πίστις, ποῦ βλέπει βαθύτερα καὶ ἐκτιμᾷ τὰ ἀνεκτίμητα.

Καὶ ὅλα τὰ ἄστρα καὶ ὅλα τὰ μυστήρια τοῦ οὐρανοῦ ἂν γνώριζαν οἱ Τρεῖς Μάγοι, δὲν θὰ κατόρθωναν νὰ φθάσουν στὴ Βηθλεὲμ. Γιὰ μιὰ τέτοια ἀνακάλυψη, χρειαζόταν κάτι ἄλλο, ποῦ ξεπερνοῦσε τὶς γνώσεις τους, ποῦ στεκόταν ψηλότερα ἀπὸ τὴ σοφία τους. Κάτι, ποῦ δὲν ἦταν οὔτε γνώση οὔτε ἐπιστήμη οὔτε σοφία. Ἀλλὰ ἀποκάλυψη θεία ποῦ τὴν δέχονται ψυχὲς δεκτικῆς, ἀνοικτῆς στὸ Φῶς τοῦ Οὐρανοῦ.

Ἄνθρωποι μορφωμένοι, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι λίγων

γραμματῶν, ἀπλοὶ καὶ ταπεινοί, ὅπως οἱ Ποιμένες καὶ οἱ Μάγοι σ' αὐτὸ μοιάζουν. Στὴν ἀποδοχὴ τοῦ θεοῦ μὲνύματος. Καὶ ἡ ἀποδοχὴ ἔγινε, γιατί εἶχαν ψυχὲς ἀπλές, καθαρές, ἔτοιμες νὰ δεχθοῦν μὲ πίστιν τὸ μεγάλο γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Καὶ φέτος οἱ ἀπλές ψυχὲς θὰ πλησιάσουν καὶ πάλι μὲ πίστιν τὸ μεγάλο μυστήριον, σ' ὅποιο κοινωνικὸ στρώμα κι ἂν ἀνήκουν. Καὶ ἂν ξέρουν γράμματα ἢ καὶ ἂν δὲν ξέρουν, σοφοὶ καὶ ἄσοφοι, πλούσιοι καὶ φτωχοί, σ' αὐτὲς μόνο θὰ «**ἀποκαλυφθῇ**» ὁ θησαυρὸς ὁ «**ἀποκεκρυμμένος**». Θὰ καταλάβουν ὅτι τὸ Νεογέννητο Βρέφος εἶναι ὅπως ὁ Προφήτης Ἡσαΐας τὸ εἶπε: «**μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, Θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος**» (θ' 6).

Νεογέννητε Χριστέ μας, γονατιστὸς μπροστὰ στὴ φάτνη Σου, συλλογίζομαι τὴν ἄπειρη ἀγάπην Σου καὶ συγκλονίζομαι ἀπὸ τὴ δική μου ἀμέλεια καὶ ἀδιαφορία.

Ἄγγελοι ἔφεραν τότε τὸ χαρμόσυνο μήνυμα στοὺς ποιμένες. Ἀστὴρι φωτεινὸ ὁδήγησε τὰ βήματα τῶν μάγων στὴ Βηθλεὲμ.

Σήμερα ποιὸς θὰ φέρει τὸ λυτρωτικὸ μήνυμά Σου στὰ πλήθη ἐκεῖνα ποῦ δὲν «**ἀγραιοῦν**», ἀλλὰ ξενοχτοῦν μακριὰ ἀπὸ τὴν παρουσία Σου; Ποιὸ ἀστὴρι θὰ ὁδηγήσῃ στὴ θεϊκὴ ἀλήθειά Σου ἐκείνους ποῦ περιπλανῶνται σήμερα στὶς ἐρημιές τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἀπάτης;

Ἄγγελιοφόρους εἰρήνης σ' ἓνα κόσμον ποῦ σπαράσσεται ἀπὸ τὸ μῖσος. Ἄγγελιοφόρους ἐλπίδας σ' ἓνα πλανήτη ποῦ ἀγωνιᾷ ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ τῆς ἀπελπισίας. Ἄγγελιοφόρους χαρᾶς σ' ἓνα κόσμον ποῦ ξεχειλίστηκε τὸ δάκρυ καὶ ἔσβησε τὸ χαμόγελο. Τέτοιους ἀγγελιοφόρους κάνε ὅλα τὰ παιδιά Σου. Εἶναι ἡ πιὸ βαθιὰ Χριστουγεννιάτικη ἱκεσία μας.

**Σήμερα ποιὸς θὰ φέρει τὸ
λυτρωτικὸ μήνυμά Σου στὰ
πλήθη ἐκεῖνα ποῦ δὲν «ἀγραιοῦν»,
ἀλλὰ ξενοχτοῦν μακριὰ
ἀπὸ τὴν παρουσία Σου; Κάνε
μας Κύριε, ἀγγελιοφόρους
εἰρήνης καὶ ἐλπίδας ὅλα τὰ
παιδιά Σου. Εἶναι ἡ πιὸ βαθιὰ
Χριστουγεννιάτικη ἱκεσία μας.**

«Τὸ ὄνομα αὐτοῦ: Ἐμμανουήλ»

(Ἡσαΐας ζ' 14)

Σὰς ἀποκαλύπτω τὸ μεγάλο μυστικό: Στέλνω ἀνάμεσά σας, κοντά σας, μαζί σας τὸν Υἱό μου. Τὸν μονογενῆ Υἱό μου. Τὸν στέλνω νὰ μείνει γιὰ πάντα σύντροφός σας. Θὰ ἔλθει στὴ γῆ ὡς Θεάνθρωπος. Μὴ γελαστεῖτε ποὺ θὰ τὸν δεῖτε μικρό, ἀδύνατο νήπιο. Τὸ μικρὸ αὐτὸ βρέφος, τέλειος ἄνθρωπος καὶ τέλειος Θεός, εἶναι ὁ Υἱός μου, ὁ συνάναρχος Λόγος, ὁ αἰώνιος καὶ παντοδύναμος. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ὄνομά του εἶναι: Ἐμμανουήλ. Ἔτσι θὰ τὸν ὀνομάζετε. Διότι Ἐμμανουήλ σημαίνει «ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν», ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας. Καὶ ἀκριβῶς μετὰ τὴ σάρκωση τοῦ Υἱοῦ μου, μετὰ τὸν ἔρχομό του στὸν κόσμον σας, ἐγὼ ὁ Θεὸς ἔρχομαι νὰ μείνω μαζί σας. Γιὰ πάντα.

Σὰς ἀποκαλύπτω τὸ μεγάλο μυστικό. Μὴν τὸ ξεχνᾶτε. Αὐτὸ ποὺ κρύβεται στὸ ὄνομα Ἐμμανουήλ. **«Ἴδου ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ»**

Εἶσαι μαζί μας! Εἶσαι ὁ Ἐμμανουήλ μας. Ὅλοι οἱ δρόμοι μας, ὅλες οἱ πηλατεῖες τῶν πόλεων μας θὰ μπορούσαν νὰ λέγονται: ὁδὸς Ἐμμανουήλ ἢ πηλατεῖα Ἐμμανουήλ. Γιατὶ εἶσαι ὁ μόνιμος διαβάτης τους. Εἶσαι μόνιμα κοντά μας περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι εἶναι ἡ ἴδια μας ἡ σκιά. Εἶσαι ἡ σκιά μας. Λάθος: τὸ φῶς μας.

(Ἡσ. ζ' 4), «ὁ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» (Ματθ. α' 23). Ἔτσι θὰ προσφωνήσετε τὸ νήπιο αὐτὸ τῆς Βηθλεέμ. Ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς Γεννήσεως του θὰ μπορεῖτε νὰ λέτε: ὁ Θεὸς εἶναι πιά μαζί μας. Γεννήθηκε ὁ Ἰησοῦς. Ὁ Ἐμμανουήλ. **«Ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν».**

* * *

Ἔτσι μίλησε ὁ Αἰώνιος. Ἔτσι μίλησε ὁ Κύριος (Ἡσ. ζ' 14 καὶ Ματθ. α' 23). Οἱ αἰῶνες ποὺ πέρασαν γέμισαν ἀπὸ τὴν ἠχὴ τῆς φωνῆς του

καὶ ἀπὸ τὴν βαθιὰ παρηγοριὰ καὶ γαλήνη ποὺ φέρνει αὐτὴ ἡ φωνή. Τὴν ἀκούω κι ἐγὼ ἀπόψε: Παιδί μου, ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Ἐμμανουήλ. Αὐτὸ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ αἰώνια ὀνόματά του. Γιατὶ ὁ Ἰησοῦς, ὁ Θεάνθρωπος, ἦλθε καὶ μένει γιὰ πάντα μαζί σου, μαζί μας, ἀνάμεσά μας.

Ἄντηχεῖ ἀπόψε μέσα μου ἡ οὐράνια αὐτὴ φωνή. Τούτη τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων. Τὴν δέχομαι μετὰ βαθιὰ εὐγνωμοσύνη. Τὴν κλείνω εὐλαβικὰ καὶ στοργικὰ ἐντός μου. Κι ἐκείνη προκαλεῖ μιὰ δόνηση στὴν ὑπαρξή μου. Ὅλα μέσα μου φωτίζονται. Καὶ ἀπὸ παντοῦ νιώθω νὰ ἀναδίδεται ἓνας ὕμνος. Ἀδύνατον νὰ τὸν κλείσω στὸ στήθος μου. Τὸν αἰσθάνομαι νὰ ἀνεβαίνει. Νὰ ἀνεβαίνει. Νὰ φθάνει στὸ στόμα, νὰ κυλάει στὰ χεῖλη. Νὰ ξεχύνεται...

* * *

Ἐμμανουήλ! Ἐμμανουήλ! Τὸ ὄνομά σου γεμίζει μετὰ δάκρυα χαρᾶς τὰ μάτια μου. Ἦλθες καὶ μένεις μαζί μου, μαζί μας, Θεὸς ἀγάπης καὶ δύναμης.

Εἶσαι μαζί μας, Ἰησοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν θὰ πάψω νὰ Σε καλῶ μετὰ τὸ ὄνομά σου, ποὺ ἐκφράζει αὐτὸ τὸ μεγάλο γεγονός: Νὰ σὲ προσφωνῶ μέρα καὶ νύχτα: Ἐμμανουήλ.

Ἐμμανουήλ, λατρευτέ μου, ἀγαπημένε μου Κύριε, εἶσαι μαζί μας. Εἶσαι μαζί μας στὰ σπίτια μας, στὰ ἐργοστάσια μας. Σ' αὐτὰ ποὺ βγάζουν σίδηρα, τσιμέντα, ὑφάσματα ἢ καπνά. Περπατᾶς ἀνάμεσα στὰ μηχανήματα. Ἐργάτης κοντὰ στοὺς ἐργάτες, μέσα στὸν ἐξοντωτικὸ θόρυβο, τὴ σκόνη καὶ τὶς δηλητηριώδεις ἀναθυμιάσεις. Ἦλθες γιὰ νὰ ζήσεις αἰώνια κοντὰ στοὺς ἀνθρώπους, στοὺς ἀνθρώπους ποὺ μοχθοῦν. Δὲν μπορεῖς λοιπὸν νὰ λείπεις ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια, ἀφοῦ τὸ ὄνομά σου εἶναι Ἐμμανουήλ...

Ἀκοῦμε τὰ βήματά σου Ἰησοῦ, Ἐμμανουήλ μου, στοὺς διαδρόμους τῶν νοσοκομείων. Σ' αὐτοὺς τοὺς διαδρόμους ποὺ μυρίζουν φάρμακα. Μπαίνεις μέσα στοὺς θαλάμους, μένεις μέσα στοὺς θαλάμους, δίπλα στὰ κρεβάτια τῶν ἀδελφῶν σου, τῶν ἀδελφῶν μας. Ἀγωνίζεσαι μαζί μετὰ τοὺς γιατροὺς καὶ τὶς νοσηλεύτριες γιὰ τὴ νίκη πάνω στὴν ἀρρώστια καὶ τὸ θάνατο. Ἡ βάρδια σου δὲν ἔχει τέλος, δὲν λήγει ποτέ. Πῶς νὰ λήξει, ἀφοῦ τὸ ὄνομά σου εἶναι Ἐμμανουήλ;

Εἶσαι μαζί μας στὰ χωράφια μας καὶ στὰ βουνά μας. Σπέρνεις μαζί μετὰ τοὺς σποριάδες, εἶσαι βοσκὸς μαζί μετὰ τοὺς τσοπάνους. Ταξιδεύεις ἀκούραστος ναυτικὸς κοντὰ στοὺς ναυτικούς.

Εἶσαι μαζί μας! Δὲν χορταίνουμε νὰ τὸ λέμε. Εἶσαι ὁ Ἐμμανουήλ μας. Ὅλοι οἱ δρόμοι μας, ὅλες οἱ πηλατεῖες τῶν πόλεων μας θὰ μπορούσαν νὰ λέγονται: ὁδὸς Ἐμμανουήλ ἢ πηλατεῖα Ἐμμανουήλ. Γιατὶ εἶσαι ὁ μόνιμος διαβάτης τους. Βαδίζεις ἀδιάκοπα δίπλα μας. Μᾶς στηρίζεις στοὺς πειρασμούς. Ἀκοῦς τὶς σκέψεις μας, τὶς γκρίνιες μας. Μᾶς συνοδεύεις διακριτικὰ, ἀλλὰ οὐσιαστικὰ. Εἶσαι μόνιμα κοντά μας περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι εἶναι ἡ ἴδια μας ἡ σκιά. Εἶσαι ἡ σκιά μας. Λάθος: τὸ φῶς μας.

Ἐμμανουήλ! Ἐμμανουήλ! Καὶ ὅταν ξεφεύγουμε ἀπὸ τὸ δρόμο σου, καὶ πάλι δὲν μᾶς ἀφήνεις μοναχούς. Δὲν μᾶς ἐγκαταλείπεις στὴ μοναξιά μας. Ἄν κοιτάξουμε λίγο πίσω, μπορούμε νὰ ξαναβροῦμε τὸ δρόμο. Κάτω στὸ ἔδαφος θὰ ὑπάρχει μιὰ γραμμὴ. Εἶναι τὰ δάκρυα ποὺ ἔχυνες ἀκολουθώντας μας σιωπηλά. Παίρνοντας τὴ γραμμὴ αὐτή, ποὺ τὴν χάραξε ὁ πόνος σου, μπορούμε νὰ ξανασυναντήσουμε τὴν ὁδὸ. Γιατὶ ὅμως νὰ κοιτάξουμε κάτω, ἀφοῦ Σὺ ὁ ἴδιος στέκεσαι δίπλα μας, ἔτοιμος νὰ μᾶς ὀδηγήσεις; Ναί, βέβαια! Εἶσαι μαζί μας, ἀφοῦ τὸ ὄνομά σου εἶναι Ἐμμανουήλ.

Ἐμμανουήλ! Ὄνομα ὑπέρτατα ἀγαπημένο. Μοῦ φθάνει αὐτὸ γιὰ κάθε πόνον, γιὰ κάθε θλίψη, γιὰ κάθε πειρασμό. Στὸν ἀδελφό μου ποὺ πονάει θὰ λέω αὐτὴ τὴ λέξη: Ἐμμανουήλ! Στὸν ἄνθρωπο ποὺ θρηνεῖ γιὰ τὴν ἐγκατάλειψή του θὰ ψιθυρίζω γεμάτος σιγουριά: Μὴν ξεχνᾶς τὸν Ἐμμανουήλ! Ὁ Θεὸς ὁ παντοδύναμος σύντροφος, εἶναι μαζί σου. Δὲν εἶσαι μόνος. Καὶ στὴν τραυματισμένη καρδιά μου θὰ μπορῶ νὰ χρησιμοποιοῦμαι αὐτὸν τὸν θαυμαστὸ ἐπίδεσμο, ποὺ φέρει τὸ ὄνομα: Ἐμμανουήλ.

Τὰ «γιατί» τῆς φυγῆς

Οἱ θλίψεις τῶν δίκαιων πάντοτε προβληματίζουν. Γιατί νὰ ὑποφέρουν οἱ ἄνθρωποι ποὺ φροντίζουν νὰ πορεύονται σύμφωνα μὲ τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ; Τὸ πρόβλημα ὑπάρχει. Ὁ προβληματισμὸς ὅμως κορυφώνεται στὴν περίπτωση τοῦ Κυρίου. Τὴ λύση τῆς φυγῆς, τῆς βιαστικῆς, διὰ νυκτός, διαλέγει ὁ Θεός, γιὰ νὰ προστατεύσει τὸν μονογενῆ Του Υἱό; Δὲν ἔχει ὁ Θεὸς ἄλλα μέσα πρὸς ἀποτελεσματικά; Ἄλλους τρόπους πρὸς ἀξιοπρεπεῖς γιὰ νὰ ὑπερασπίσει τὸ θεῖο Βρέφος ἀπὸ τὴ φονικὴ μανία τοῦ αἰμοσταγῆ Ἡρώδη;

Νὰ τὸ ἀναπάντητο ἐρωτηματικὸ, τὸ δύσκολο πρόβλημα ποὺ προκαλεῖ τὸν σκανδαλισμὸ. Ἡ ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ φαίνεται στὴν κοντόθωρη ἀνθρώπινη λογικὴ ἀτελής. Ἡ φυγὴ, λοιπόν, μένει ἡ μόνη καταφυγὴ γιὰ τὸν παντοδύναμο Θεό; Αὐτὸ ἄλλωστε δὲν μᾶς λέει τὸ ἱερὸ κείμενο στὴν πυκνὴ συνοπτικότητά του; **«Ἀναχωρησάντων τῶν μάγων ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον»** (Ματθ. β' 13-14).

Ναὶ ὑπάρχει ὁ προβληματισμὸς. Ὅμως στὸ μυωπικὸ βλέμμα τῆς ὀλιγοπιστίας οἱ ἅγιοι ἀντιπατάσσουν τὸν ἐσωτερικὸ ὀφθαλμὸ τῆς πίστεως ποὺ διατρύπᾳ τὰ σκοτάδια τῆς γήινης ἀσυναρτησίας ἢ τῆς ἠθικῆς ἀταξίας καὶ βλέπει καθαρὰ τὸ σχέδιο τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ. Οἱ περιορισμένες σκέψεις, ποὺ ἐπιχειροῦν νὰ ἐξερευνήσουν τὰ ἀνεξερεύνητα μυστήρια τοῦ οὐράνιου Πατέρα, δὲν βρίσκουν θέση στὶς πιστὲς καὶ ἐξαγιασμένες ψυχές. Δέχονται μὲ παιδικὴ ἀπλότητα τὶς βουλές τοῦ Ὑψίστου καὶ ἀτενίζουν μὲ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη τὶς λύσεις τῆς θεϊκῆς πανσοφίας. Σὰν τὰ παιδιὰ ποὺ δὲν ἀμφισβητοῦν τὴν ἀγάπη τοῦ πατέρα τους.

Ὁ Θεὸς δίνει πάντοτε μιὰ λύση. Αὐτὴ ποὺ ἡ πανσοφία Του κρίνει ὡς τὴν πιὸ κατάλληλη. Αὐτὴ ποὺ θὰ ὑπηρετήσῃ ὄχι μονάχα τὸ γήινο, ἀλλὰ καὶ τὸ οὐράνιο συμφέρον τῶν παιδιῶν Του. Αὐτὸ τὸ γνωρίζουν καλὰ οἱ ἅγιοι. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν πολυπραγμονοῦν. Οὔτε ἀνησυχοῦν. Πειθαρχοῦν πρόθυμα καὶ προχωροῦν ταπεινά, γιὰ νὰ ἐκπληρώσουν τὸ θεϊκὸ σχέδιο. Αὐτὸ ποὺ θωρακίζει ὄχι μόνο τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴ μὲ τὸν θώρακα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης στὴν πατρικὴ πρόνοια καὶ οὐράνια προστασία.

Οἱ πιστοὶ δέχονται καὶ ἀποδέχονται τὴ θεϊκὴ ἐπέμβαση, ὅποια καὶ ἂν εἶναι. Ἔστω καὶ ἂν ἀδυνατοῦν νὰ τὴν συλλάβουν καὶ τὴν κατανοήσουν. Ἔστω καὶ ἂν φαίνεται στὴν περιορισμένη ἀνθρώπινη λο-

γικὴ ἀντίθετη μὲ τὶς βλέψεις, τοὺς ὑπολογισμοὺς τους καὶ τὶς προσδοκίες τους. Ἔστω καὶ ἂν τοὺς προκαλεῖ δικαιολογημένη ἀπορία. Ἐκεῖ ποὺ οἱ ἄλλοι σκανδαλίζονται ἀπὸ τὴ φαινομενικὴ ἀταξία, αὐτοὶ ταπεινὰ γονυπετοῦν καὶ ἠσυχάζουν, χωρὶς νὰ ἐφρησυχάζουν. Δέχονται καὶ ἀποδέχονται τὴ θεϊκὴ βοήθεια καὶ μὲ αὐτὴ προχωροῦν. Δραστηριοποιοῦνται καὶ δὲν ἀδρανοῦν καὶ στὰ πιὸ δυνατὰ χτυπήματα τῆς ζωῆς. Δὲν σταυρώνουν ποτὲ τὰ χέρια τους σὲ ἀπραξία. Τὰ σταυρώνουν καὶ τὰ ὑψώνουν σὲ προσευχή. Καὶ ὅταν κανένα φῶς δὲν φαίνεται μέσα στὴν ἄγρια νύχτα τῆς ἀπελπισίας, ἓνα μυστικὸ φῶς, τὸ ἀνέσπερο φῶς τῆς πίστεως, καταυγάζει τὰ βάθη τῆς ψυχῆς καὶ χαρίζει τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, «τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν». Στὰ ἀνθρώπινα ἀδιέξοδα γνωρίζουν, πῶς «ὁ Θεὸς δύναται ἐξ ἀπόρων πόρον εὔρεῖν» (Χρυσόστομος) καὶ μὲ τὴ βεβαιότητα αὐτὴ γαληνεύουν.

Οἱ πιστοὶ, λοιπόν, δέχονται τὸ θαῦμα ποὺ τοὺς προσφέρει αὐτὴ τὴ στιγμή ὁ Θεός. Ὅποιαδήποτε θαυμαστὴ ἐπέμβαση κάνει ἡ ἀγάπη Του στὴ ζωὴ τους. Τὴ δέχονται ταπεινὰ καὶ ἀπλά. Τὴν ἀξιοποιοῦν. Δὲν ζητοῦν κάποια ἄλλη στὰ μέτρα τὰ δικά τους, ὅπως αὐτοὶ τὴν φαντάζονται. Ὅχι σὰν τοὺς Ἑβραῖους ποὺ σὲ κάθε θαῦμα τοῦ Θεοῦ, μεμψήμοιροι καὶ ἀνικανοποίητοι, ζητοῦσαν κάποιο ἄλλο. **«Ἐπεύραζαν»** ἀδιάκοπα τὸν Θεὸ καὶ τὸν ἐνανθρωπήσαντα Υἱό Του, γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς ἀνικανοποίητες ἐπιθυμίες τους. Γι' αὐτὸ καὶ κατηγορηματικὴ ἦλθε ἡ ἀποδοκιμασία τοῦ Θεανθρώπου: **«Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ»** (Ματθ. ιβ' 39).

Δὲν συνέβη κάτι τέτοιο μὲ τὸν δίκαιο Ἰωσήφ. Δέχεται ταπεινὰ τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ καὶ χωρὶς ὑπολογισμοὺς ἀναχωρεῖ διὰ νυκτός στὴν Αἴγυπτο. Τοὺς κινδύνους τοὺς γνωρίζει καλά. Τὶς τλαιπωρίες καὶ τοὺς κόπους ἐνὸς τέτοιου ταξιδιοῦ δὲν τὶς ἀγνοεῖ. Τὶς δυσκολίες ποὺ θὰ ἀντιμετωπίσει στὴν μακρινὴ ξενιτιά, εἶναι σὲ θέση νὰ τὶς προῦπολογίσει. Πέρα ὅμως καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ γνωρίζει καὶ πιστεύει, ὅτι εἶναι ἡ παρουσία καὶ ἡ παντοδύναμη προστασία τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Γνωρίζει πῶς ἂν τώρα φεύγει κυνηγημένος ἀπὸ τὸ ἄδικο μίσος τοῦ ἀδίστακτου Ἡρώδη, ταυτόχρονα τὸν καταδιώκει τὸ ἔλεος καὶ ἡ ἀπέραντη ἀγάπη τοῦ ἄγρυπνου Θεοῦ. Ὁ πόνος δὲν ἀπομακρύνεται. Ἀμβλύνεται. Δὲν ἐξαφανίζεται. Ἐξουδετερώνεται. Τὰ ἄστρα ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν στὸ στερέωμα, μὲ τὸν ἥλιος ἀνατείνει. Δὲν κάνουν ὅμως αἰσθητὴ τὴν παρουσία τους. Καὶ ὅταν στὶς ψυχὲς τῶν πιστῶν μεσουρανεῖ ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, ὁ Χριστός, τότε τὸ καθετὶ καὶ τὸ πιὸ λυπηρὸ παραμερίζεται.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟ 2021

Μὲ τὴ συμπλήρωση 200 χρόνων ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση τοῦ 1821, ἡ μεγάλη ἀλήθεια ποὺ ὀφείλουμε νὰ συνειδητοποιήσουμε εἶναι ὅτι τὸ στέρεο θεμέλιο πάνω στὸ ὁποῖο οἰκοδομήθηκε τὸ θαῦμα τοῦ '21 ὑπῆρξε ἡ πίστη τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ εορτολόγιο τοῦ 2021 ἔρχεται νὰ ὑπενθυμίσει καὶ νὰ ἀναδείξει τὴ μεγάλη αὐτὴ ἀλήθεια. Τιμὴ € 1,00

«Ἦν διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακῦψαι εἰς τὸ παντελές. Ἴδων δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· ἕξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ I' ΛΟΥΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιγ' 10-17
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. ιγ' 17-21

ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριτά,

ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραάμ οὖσαν, ἦν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτώ ἔτη, οὐκ ἔδη λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ».

ΣΥΓΚΥΠΤΟΥΣΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΥΠΤΟΝΤΕΣ

«Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου».

Ἀξιολύπητη ἡ γυναίκα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ἦταν συγκύπτουσα. Κυρτωμένο τὸ σῶμα της, δὲν μπορούσε νὰ κοιτάξει πρὸς τὰ πάνω. Ἦταν ὑποχρεωμένη νὰ βλέπει διαρκῶς πρὸς τὰ κάτω. Κουραστικὴ καὶ βασανιστικὴ ἡ ζωὴ της. Δὲν μπορούσε νὰ ἐξυπηρετηθεῖ οὔτε νὰ προσφέρει καμιά ἐργασία. Καὶ αὐτὸ τὸ μαρτύριο συνεχιζόταν ἐπὶ δέκα ὀκτὼ ὀλόκληρα χρόνια.

Ἦταν ἀπλῶς μιὰ ἀρρώστια; Μιὰ σωματικὴ, ὀργανικὴ πάθηση; Ὁχι. Ἦταν ἔργο τοῦ Σατανᾶ. Αὐτὸς εἶχε συνεργήσει, γιὰ νὰ ὑποφέρει ἡ καλὴ καὶ εὐσεβὴς αὐτὴ γυναίκα. Τὸ λέει καθαρὰ ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστής: «**Γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας**» καὶ «**ἦν ἔδησεν ὁ σατανᾶς δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη**». Τὸ πονηρὸ πνεῦμα εἶχε καταλάβει τὸν ὀργανισμὸ τῆς γυναίκας ἐκείνης καὶ τῆς εἶχε προκαλέσει τὴν ἀσθένεια.

Σήμερα δὲν ὑπάρχει ἀνάμεσά μας μιὰ συγκύπτουσα, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ πολλές. Ὁχι βέβαια σωματικά. Ἀλλὰ ψυχικά καὶ πνευματικά πολλοὶ καὶ πολλές εἶναι συγκύπτοντες. Στρέφονται διαρκῶς πρὸς τὰ κάτω. Πρὸς τὰ γήινα. Πρὸς τὰ ὑλικά καὶ αἰσθητά. Πρὸς τὴ ζωὴ τῶν αἰσθήσεων καὶ τῶν ἐνστίκτων.

Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος θὰ πεῖ χαρακτηριστικά: «ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν δαμάζει τὸν ἐαυτόν του, γίνεται χειρότερος κι ἀπὸ τὰ ζῶα. πρὸ θηρίο ἀπὸ τὰ θηρία». Καὶ συνεχίζει: «Ἰσχυρίζεσαι πὼς εἶσαι ἄνθρωπος. Ναί, ἀλλὰ μονάχα στὸ ὄνομα, ὄχι ὅμως καὶ στὸ φρόνημα. Διότι ὅταν σὲ βλέπω νὰ ζεῖς ἀπερίσκεπτα, πὼς νὰ σὲ ὀνομάσω ἄνθρωπο καὶ ὄχι βόδι; Ὅταν σὲ βλέπω νὰ ἀρπάζεις, πὼς νὰ σὲ ὀνομάσω ἄνθρωπο καὶ ὄχι λύκο; Ὅταν σὲ βλέπω δολερό, πὼς νὰ σὲ ὀνομάσω ἄνθρωπο καὶ ὄχι φίδι; Ὅταν σὲ βλέπω νὰ γίνεσαι ἀνόητος, πὼς νὰ σὲ ὀνομάσω ἄνθρωπο καὶ ὄχι ὄνο; Ὅταν σὲ βλέπω ψυχρὸ καὶ ἀναίσθητο, πὼς νὰ σὲ ὀνομάσω ἄνθρωπο καὶ ὄχι πέτρα;»

Δυστυχῶς ὁ ἄνθρωπος λησμονεῖ τὴν ὑψηλὴ καταγωγὴ του καὶ τὸ μεγάλο προορισμὸ του

πάνω στὴ γῆ. Ἐλκύεται ἀπὸ τὰ ἀπατηλὰ καὶ ἡδονιστικά. Οἱ ἁμαρτίες ὅμως καὶ τὰ πάθη εἶναι ἀλυσίδες, ποὺ κρατοῦν τυραννικὰ πολλούς. Ὁ Σατανᾶς ἐργάζεται, πειράζει καὶ ἐπηρεάζει τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νὰ τοὺς κρατᾷ δεμένους στὴν ἐξουσία του.

Ἀλλὰ ἄνθρωπος σημαίνει ἄνω θρώσκω, ἄνω κοιτάζω. Ὁχι μόνο ἡ σωματικὴ του κατασκευὴ εἶναι τέτοια, ὥστε νὰ βλέπει πρὸς τὰ ἄνω, ἀλλὰ καὶ ὁ ψυχικὸς του κόσμος, στὴ φυσικὴ του κατάσταση εἶναι δημιουργημένος νὰ φέρεται πρὸς τὰ ἄνω. Πρὸς τὰ ψηλά, πρὸς τὰ ὠραῖα, πρὸς τὸν Θεό. Γι' αὐτὸ ἔντονη ἀκούγεται ἡ προτροπὴ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου διὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «**τὰ ἄνω ζητεῖτε... τὰ ἄνω φρονεῖτε**» (Κολ. γ' 1). «Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας», μᾶς προτρέπει καὶ ὁ λειτουργὸς σὲ κάθε Θ. Λειτουργία.

Χρειάζεται ἐπομένως πολλὴ προσοχὴ καὶ ἐγρήγορση. Ὅσο κι ἂν ἡ ἁμαρτία προβάλλεται παραπλανητικὴ καὶ ἐλκυστικὴ δὲν παύει νὰ εἶναι δεσμευτικὴ καὶ καταπιεστικὴ. Πρόκειται γιὰ ἀφύσικη κατάσταση. Ὅπως ἡ σωματικὴ κύρτωση εἶναι ἀσθένεια, ὄχι φυσιολογικὴ κατάσταση, ἔτσι καὶ ἡ πνευματικὴ κύρτωση. Ὅσο κι ἂν ὁ Σατανᾶς τὸ ἐπιδιώκει δὲν ἔχει τὴν ἐξουσία νὰ μᾶς κρατᾷ δεμένους, ἂν ἐμεῖς δὲν τὸ θέλουμε καὶ εἴμαστε συνδεδεμένοι μὲ τὸν ἐλευθερωτὴ Κύριό μας. Θέλση καὶ ἀπόφαση χρειάζεται ἀπὸ μᾶς. Νὰ συντρίψουμε τὶς ἀλυσίδες ποὺ μᾶς κρατοῦν γερά. Ὁ Χριστός, ποὺ ἐλευθέρωσε τότε τὴ συγκύπτουσα, ἐλευθερώνει καὶ σήμερα ὅλους τοὺς συγκύπτοντες ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν παθῶν. Εἶναι ὁ Ἰσχυρός, ὁ Παντοδύναμος, ποὺ ἤλθε στὸν κόσμον, «**ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ Διαβόλου**». Ἰσχυροὶ καὶ ἐμεῖς μαζί μὲ τὸν πανίσχυρο Κύριο, «**ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας**» καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Πονηροῦ, ἂς χαιρόμαστε τὴ μεγάλη χαρὰ τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας μας.

«Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἑτοιμά ἐστι πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἔλθειν. Καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΙΑ΄ ΛΟΥΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιδ΄ 16-24
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Κολ. γ΄ 4-11

ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἐξελθε ταχέως εἰς

τὰς πλατείας καὶ ρύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δούλος· κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τὸν δούλον· ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. Λέγω γάρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου».

ΤΟ ΔΕΙΠΝΟ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ

«Ἐποίησε δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσε πολλούς».

Ποιὸ εἶναι τὸ δεῖπνο τὸ μέγα τὸ ὁποῖο ἐτοίμασε ὁ οἰκοδεσπότης ἐκεῖνος; Οἱ ἅγιοι Πατέρες διὰ μέσου τῶν αἰώνων, καὶ μαζί τους ὁλόκληρη ἡ Ἐκκλησία ἐννόησαν κατ' ἀρχὴν τὴν θεία Εὐχαριστία, τὸ θειότατο μυστήριον τῆς Θείας Κοινωνίας.

* * *

Αὐτὸ τὸ δεῖπνο πρωτοετοιμάστηκε, ὡς γνωστόν, κατὰ τὸ ἑσπέρας τῆς Μ. Πέμπτης. Στὸ τέλος τοῦ ἐπιγείου βίου Του, λίγο πρὸ τῆς σταυρικῆς Του θυσίας, μέσα σὲ μιὰ ἱερὴ ἀτμόσφαιρα, ὁ Κύριος παρέδωσε τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Μετέβαλε, διὰ τῆς Θείας Του εὐλογίας καὶ παντοδυναμίας, τὸν ἄρτο καὶ τὸν οἶνο σὲ σῶμα Του καὶ αἷμα Του καὶ κοινώθηκε ὁ ἴδιος τοὺς δώδεκα ἐκείνους μαθητὲς καὶ συνδαιτυμόνες Του.

Τοὺς ἔδωσε σαφὴ καὶ συγκεκριμένη ἐντολή: **«τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»**. Αὐτὸ ποὺ εἶδατε ὅτι ἔκανα ἐγώ, νὰ κάνετε καὶ σεῖς, γιὰ νὰ μὲ θυμᾶστε ἐμένα καὶ τὸν γιὰ σᾶς σταυρικὸ θάνατό μου. Καὶ ἐκεῖνοι πιστοὶ στὴν ἐντολὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ τους, τελοῦσαν ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς τὸ θειότατο μυστήριον. Καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τότε καὶ μέχρι σήμερα καὶ πάντοτε μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων θὰ τὸ ἐπαναλαμβάνει. Κάθε Κυριακὴ καὶ κάθε γιορτῆ, ἀπὸ χιλιάδες ἱερατικά χεῖλη ἀκούγονται καὶ ἐπαναλαμβάνονται τὰ Κυριακὰ λόγια κατὰ τὴν ἴδρυση τοῦ μυστηρίου: **«λάβετε, φάγετε, τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμα μου... Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμα μου, τὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν»**. Καὶ στὸ τέλος ὅταν πλέον τὸ δεῖπνο εἶναι ἕτοιμο, ὁ λειτουργὸς μᾶς καλεῖ: *«Μετὰ φόβου Θεοῦ πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε»*. Τὰ λόγια αὐτὰ εἶναι τὰ ἴδια μὲ τὰ λόγια τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς. **«Ἐρχεσθε ὅτι ἑτοιμά ἐστι πάντα»**. Καὶ τὸ δεῖπνο, τὸ ὁποῖο σὲ χιλιάδες ἱερὰ θυσιαστήρια ἐτοιμάζεται, εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἴδιο, μὲ ἐκεῖνο, τὸ πρῶτο δεῖπνο, τὸ ὁποῖο ἐτοιμάστηκε ἀπὸ τὸν Κύριον στὸ ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλὴμ.

* * *

Προσκεκλημένοι; Εἴμαστε ὅλοι. Ὅλοι οἱ Χριστιανοί: **«Πίετε ἐξ αὐτοῦ π ἄ ν τ ε ς»**. Ποιὰ ὅμως εἶναι ἡ πραγματικότητα; Ποιὰ ἡ ἀνταπόκριση στὴ βασιλικὴ πρόσκληση; Δυσάρεστη καὶ ἀποκαρδιωτικὴ ἴσως.

Πολλοὶ φέρνουν διάφορες δικαιολογίες, σὰν τοὺς ἀνθρώπους τῆς εὐαγγελικῆς παραβολῆς. Ἐνῶ ἦταν προσκεκλημένοι δὲν δέχτηκαν, ἀρνήθηκαν τὴν πρόσκληση. Ὁ πρῶτος εἶπε ὅτι ἔχει ἀγοράσει κάποιο ἀγρὸ καὶ ἔχει ἀνάγκη νὰ πάει νὰ τὸν δεῖ. Ὁ δεύτερος ὅτι ἔχει ἀγοράσει κάποια ζῶα καὶ πηγαίνει νὰ τὰ δοκιμάσει. Καὶ ὁ τρίτος ὅτι ἔχει νυμφευθεῖ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἔλθει.

Δὲν θὰ μπορούσε ὅμως καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο νὰ γίνε; Ὁ οἰκοδεσπότης τοὺς καλοῦσε σὲ δεῖπνο. Δὲν τοὺς ἤθελε συνεχῶς κοντά του. Τὴν ἐπομένῃ θὰ εἶχαν ὅλο τὸ χρόνο νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὶς ἐργασίες τους. Ἦταν κάτι ἰδιαίτερο καὶ τιμητικὸ τὸ κάλεσμα ἐκεῖνο. Δὲν τὸ κατάλαβαν. Δὲν ἐννόησαν τὴν ἰδιαιτερότητα καὶ τὴν τιμὴ τῆς προσκλήσεως. Δὲν ἔδωσαν τὴν πρέπουσα σημασία καὶ βαρύτητα. Προτίμησαν τὰ συνηθισμένα, τὰ βιοτικὰ καὶ ὄχι τὸ κάτι ἄλλο, τὸ ἀνώτερο. Γι' αὐτὸ ἀρνήθηκαν νὰ λάβουν μέρος.

Καὶ σήμερα; *«Δὲν εὐκαιρῶ λένε πολλοί... ἔχω ἐργασία... ἔχω οἰκογένεια... Τώρα πρέπει νὰ ἐργασθῶ... ἀργότερα βλέπουμε... Ἐχω καιρὸ ἄλλωστε, δὲν γέρασα...»*.

Μὲ τὴν τακτικὴ ὅμως αὐτή, ποτὲ ἴσως δὲν θὰ βρῶ καιρό. Ἡ ἐργασία, ὁ γάμος καὶ ἡ οἰκογένεια δὲν μᾶς ἐμποδίζουν ἀπὸ τὴ συμμετοχὴ μας στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐργασία καὶ ἡ οἰκογένεια εἶναι ἀπὸ τὸν Θεὸ δοσμένα καὶ εἶναι μέσα πρὸς καταρτισμὸ καὶ σωτηρία. Δὲν ἔρχεται σὲ ἀντίθεση ἡ χριστιανικὴ ζωὴ, μὲ τὸ ἐπάγγελμα, τὸ ἐμπόριο καὶ τὸν γάμο. Μόνο ἡ ἁμαρτία ἐμποδίζει. Ἐτσι ἄλλοι ἀπὸ ἄγνοια ἢ ἀμέλεια, ἄλλοι παρασυρμένοι ἀπὸ τὴν ἁμαρτωλὴ ζωὴ, ἀπὸ κάποιο πάθος δὲν συμμετέχουν στὸ Ποτήριον τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ ἀντλήσουν δυνάμεις στὸν πνευματικὸ τους ἀγῶνα.

Πολλοὶ ἔχουν χρόνια, ἀπὸ παιδιὰ, νὰ κοινωνήσουν. Ἄν ἤξεραν τί χάνουν αὐτοὶ οἱ Χριστιανοί! Τί δυστυχία πραγματικὴ εἶναι ἡ στέρνηση τῆς Θ. Κοινωνίας!

Ἄλλὰ ἂν δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει βιολογικὴ ζωὴ χωρὶς τὴν ὑλικὴ τροφή, πολὺ περισσότερο δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει πνευματικὴ ζωὴ, χωρὶς τὴ συμμετοχὴ μας στὸ Ποτήριον τῆς ζωῆς. Τὸ εἶπε καθαρὰ ὁ Κύριος. **«Ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίετε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς»**.

Θὰ αισθανθοῦμε τὴν ἰδιαίτερη τιμὴ ποὺ μᾶς γίνεται καὶ θὰ προσπαθοῦμε νὰ συμμετέχουμε συχνότερα καὶ ἀληθινὰ στὸ μεγάλο Δεῖπνο;

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

Τὸ μυστήριον τῶν μυστηρίων

«Ὅπως εἶναι γνωστὸ ὁ ἴδιος ἐνανθρωπήσας Θεός, ὁ Κύριός μας, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἱερούργησε καὶ ἐτέλεσε τὸ μυστήριον τῶν μυστηρίων ἐκεῖ στὸ ἀνώγειο τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ μετέβαλε τὸ ἄχραντο σῶμα καὶ τίμιον αἷμα Του. Τὸ ἐρώτημά μου εἶναι, ὅταν μεταλαμβάνει ὁ πιστὸς σάρκα καὶ αἷμα Χριστοῦ, εἶναι ἢ σάρκα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅταν βρισκόταν ἐπὶ τῆς γῆς; ἢ ἡ σάρκα τοῦ ἀναστημένου Χριστοῦ;...»

Τὸ βασικὸ αὐτὸ θέμα τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς ἀναπτύσσεται διεξοδικὰ στὸν βαρυσήμαντο λόγο τοῦ Κυρίου στὴν Καπερναοὺμ (Ἰωάν. στ' 24-71) καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν στίχο 51 καὶ ἐξῆς. «**Εγὼ εἶμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγη ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς**». Μὲ ἀπορία καὶ ἀμφιβολία ρωτοῦν οἱ Ἰουδαῖοι γιὰ τὸ δυνατόν τοῦ πράγματος. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ φάμε τὴν σάρκα του. Καὶ ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἀπαντᾷ κατηγορηματικὰ γιὰ τὸ ἀπαραίτητο τῆς βρώσεως αὐτῆς, χωρὶς τὴν ὁποία δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν ζωὴ μέσα τους. «**Εὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίετε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐαυτοῖς. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶ βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κάγῳ ἐν αὐτῷ**» (Ἰωάν. στ' 53-56).

Καμιά, λοιπόν, ἀμφιβολία, ὅτι στὴ θεία Κοινωνία μεταλαμβάνουμε αὐτὸ τὸ ἴδιο σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ. «*Οὐκ εἶπεν ὅτι ὁ ἄρτος ὃν ἐγὼ δώσω ἀντίτυπὸν ἐστὶ τῆς σαρκός μου, ἀλλ' ἡ σὰρξ μου ἐστὶ*» (Θεοφύλακτος). Ἀποτελεῖ ἄλλωστε θεμελιώδες καὶ κεντρικὸ γεγονός γιὰ τὸ τέταρτο Εὐαγγέλιο, ὅτι «**ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν**» (α' 14). Ἐπομένως «*οὐ φιλοῦ (ἀπλοῦ) ἀνθρώπου σὰρξ ἐστὶν ἢ ἐσθιομένη, ἀλλὰ Θεοῦ καὶ θεοποιεῖν δυναμένη, ὡς ἀνακραθεῖσα θεότητι*» (Θεοφύλακτος). Ἡ σὰρκα ποὺ ἐσθίουμε δὲν εἶναι σὰρκα ἀπλοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτὸ καὶ μπορεῖ νὰ μᾶς προσφέρει τὴν θέωση, ἀφοῦ ἔχει ἀναμικθεῖ μὲ τὴν θεότητα.

Ἀριστοουργηματικὴ εἶναι ἡ ἀνάλυση ποὺ κάνει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: Στὴν ἀρχὴ τονίζει τὴν εὐλάβεια μὲ τὴν ὁποία πρέπει νὰ προσερχόμαστε στὴ θεία Κοινωνία. «*Ἄν δὲν τολμᾶμε*

νὰ ἀγγίξουμε τὸ βασιλικὸ ἔνδυμα μὲ ἀκάθαρτα χέρια, πῶς θὰ τολμήσουμε νὰ πάρουμε μέσα μας τὸ σῶμα τοῦ παντοδύναμου Θεοῦ, τὸ καθαρὸ, τὸ ἐνωμένο μὲ τὴ θεία φύση, αὐτὸ ποὺ συνέτριψε τὶς πύλες τοῦ Ἄδου καὶ ἄνοιξε τὶς ἀψίδες τοῦ οὐρανοῦ;... Αὐτὸ τὸ σῶμα μαστιζόμενο, καρφωνόμενο δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσει ὁ θάνατος. Αὐτὸ τὸ σῶμα καὶ ὁ ἥλιος, ὅταν τὸ εἶδε πάνω στὸν σταυρὸ, ἔκρυψε τὶς ἀκτίνες του. Γι' αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ καταπέτασμα σχιζόταν καὶ οἱ πέτρες ἔσπαζαν καὶ ἡ γῆ σειόταν. Τὸ σῶμα αὐτὸ ποὺ κοινωνοῦμε εἶναι ἐκεῖνο τὸ ματωμένο, τὸ τρυπημένο ἀπὸ τὴν λόγχη, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀνέβλυσαν πηγὲς σωτηρίας γιὰ ὁλόκληρη τὴν οἰκουμένη». Καὶ συνεχίζει:

«*Θέλεις καὶ ἀπὸ ἀλλοῦ νὰ μάθεις τὴν δύναμή του; Ρώτησε τὴν αἱμορροοῦσα ποὺ ὄχι αὐτὸ, ἀλλὰ τὸ ἄκρο τοῦ ἱματίου Του ἀγγίξε. Ρώτησε τὴν θάλασσα, ποὺ τὸ κράτησε πάνω στὴν ἐπιφάνειά της. Ρώτησε καὶ αὐτὸν τὸν Διάβολο καὶ πὲς του: Ἀπὸ ποῦ ἔχεις τὴν ἀθεράπευτη πληγὴ; Ἀπὸ ποῖα αἰτία δὲν ἔχεις πιά καμιά δύναμη; Ἀπὸ ποῦ αἰχμαλωτίσθηκες; Καὶ τίποτε ἄλλο δὲν θὰ σοῦ πεῖ παρὰ ἐξ αἰτίας τοῦ σταυρωμένου σώματος; Ἀπὸ αὐτὸ ἡ ἰσχὺς του ἔγινε κομμάτια. Ἀπὸ αὐτὸ ἡ κεφαλὴ του συνετρίβει. Ἀπὸ αὐτὸ οἱ ἀρχὲς καὶ οἱ ἐξουσίαι του γελοιοποιήθηκαν... Ρώτησε καὶ τὸν θάνατο καὶ πὲς του: Ἀπὸ τί καταργήθηκε τὸ κεντρί σου; Ἀπὸ ποῦ ἔχασες τὴν δύναμή σου; Ποιὸς σοῦ ἔκοψε τὰ νεῦρα καὶ σὲ παρέλυσε; Τώρα ἔγινες καὶ στὰ παιδιά καταγέλαστος, ἐσὺ ποὺ ἦσουν φοβερός σὲ ἄρχοντες, ἀλλὰ καὶ στοὺς δικαίους; Καὶ θὰ σοῦ πεῖ, πῶς αἰτία εἶναι αὐτὸ τὸ σῶμα. Ὅταν αὐτὸ τὸ σῶμα ἦταν πάνω στὸν σταυρὸ, τότε οἱ νεκροὶ ἀναστήθηκαν, τὸ δεσμητήριο τοῦ θανάτου ἄνοιξε καὶ οἱ χάλκινες πόρτες του κομματιάστηκαν καὶ οἱ νεκροὶ ἐλευθερώθηκαν... Καὶ ὅπως ἐκεῖνοι ποὺ παίρνουν τροφή καὶ δὲν μποροῦν νὰ τὴν κρατήσουν καὶ μαζί μὲ αὐτὴν βγάζουν καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔχουν μέσα τους, ἔτσι ἔγινε καὶ μὲ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ θάνατος μόλις τὸ πῆρε δὲν μπόρεσε νὰ τὸ κρατήσει καὶ μαζί του ἔβγαλε ὅλους τοὺς νεκρούς».*

Εἶναι λοιπόν τὸ σῶμα, ποὺ προσέλαβε ὁ Κύριος μὲ τὴν ἐνανθρώπισή Του, ἀπὸ τὴν φάτνη ὡς τὸν σταυρὸ καὶ τὴν Ἀνάσταση καὶ τὴν Ἀνάληψη καὶ τὸ ἐν οὐρανοῖς ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ καθήμενο καὶ δοξαζόμενο.

«*Ἄνοιξε τὶς πύλες τοῦ οὐρανοῦ καὶ κοίτα ἐκεῖ μέσα καὶ θὰ ἀτενίσῃς τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως Χριστοῦ. Αὐτὸ τὸ τιμιώτερο ἀπὸ καθεὶ ἄλλο, τὸ βλέπεις στὴ γῆ. Καὶ δὲν τὸ βλέπεις μόνο ἀλλὰ καὶ τὸ ψηλαφεῖς. Καὶ δὲν τὸ ψηλαφεῖς ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐσθίεις καὶ τὸ παίρνεις μαζί σου. Λοιπὸν καθάριζε τὴν ψυχὴ σου, ετοίμαζε τὴν σκέψη σου προκειμένου νὰ ὑποδεχθεῖς τὸ μυστήριον αὐτό*».

«Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν... καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον»

(Ἡσαΐου θ' 6-7)

Κύριε, ἤλθες στὴ γῆ μας. Γεννήθηκες στὴ Βηθλεέμ. Καὶ μαζί Σου ἔφερες τὴν εἰρήνην. Γιατὶ εἶσαι ἡ εἰρήνη. «**Χριστός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν**» θὰ ὁμολογοῦμε εἰς τοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων, ἐμεῖς ποὺ πιστεύουμε ὅτι εἶσαι ὁ πρὸ αἰώνων Θεός, ὁ Κύριός μας καὶ Λυτρωτής μας.

* * *

Τὰ μάτια Σου, Κύριε, καὶ ὅταν μᾶς κοιτάζουν διαπεραστικὰ μεταγίτουν εἰρήνην.

Τὰ χέρια Σου σπέρνουν εἰρήνην, ὅ,τι ἀγγίζουσι τὸ σκεπάζουσι μὲ εἰρήνην.

Τὰ πόδια Σου ὄργωσαν τοὺς δρόμους τῆς γῆς, γιὰ νὰ κάνουν ν' ἀκουστεῖ παντοῦ τὸ «εὐαγγέλιον τῆς εἰρήνης».

Τὰ χεῖλη Σου εἶναι μιὰ πηγὴ, ἀπὸ ὅπου ἀναβλύζουν λόγοι εἰρήνης.

Τὸ αἶμα Σου εἶναι ἕνας ποταμὸς εἰρήνης. Ἄνεξάντλητος, ἀκένωτος.

Μὲ πόση ἀγαλλίαση μπορούμε νὰ λέμε τὸν λόγο τοῦ Πνεύματος γιὰ Σένα: «**Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν... καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον...**» (Ἡσ. θ' 6-7).

* * *

Ἡ θάλασσα, καὶ ἡ πῖθ πλατιά, ἔχει ἕνα τέρμα.

Ὁ ὠκεανός, ὁ βαθύτερος ὠκεανός, ἔχει ἕνα πυθμένα.

Οἱ πεδιάδες, αὐτὲς οἱ ἀπέραντες πεδιάδες, ἔχουν ὄρια.

Καὶ οἱ στέπες καὶ οἱ ἔρημοι, ποὺ καλύπτουν ἐπιφάνειες χιλιάδων χιλιομέτρων, ἔχουν τὰ σύνορά τους.

Τὸ ἀπέραντο διάστημα, μὲ τὰ δισεκατομμύρια τῶν ἀστρῶν, κάπου τελειώνει, εἶναι πεπερασμένο.

Ἡ εἰρήνη σου ὅμως, Κύριε Ἰησοῦ, δὲν ἔχει ὄρια. Μέσα σ' αὐτὴ μπορεῖ νὰ κολυμπᾷ, νὰ περιέχεται ὅ,τι ὑπάρχει καὶ ὅ,τι θὰ ὑπάρξει. Ὁλος ὁ κόσμος καὶ ὅλοι οἱ κόσμοι.

* * *

Ἡ Γέννησή Σου εἶναι εἰρήνη.

Τὰ 33 χρόνια τῆς ζωῆς Σου εἶναι εἰρήνη.

Τὸ ἔργο Σου εἶναι εἰρήνη.

Ὁ Σταυρός Σου, ἡ Ἀνάστασή Σου, ἡ Ἀνάληψή Σου καὶ ἡ ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς Σου καθέδρα εἶναι εἰρήνη.

Μὲ ὅσα εἶπες, μὲ ὅσα ὑπέφερες, μὲ ὅσα ἔκανες φύτεψες εἰρήνην. Καὶ ἀπὸ τότε τὸ δέντρο της μένει στὸν αἰῶνα σκεπάζοντας μὲ τὰ κλαδιά του τὰ πάντα.

Ἡ εἰρήνη Σου εἶσαι Σὺ ὁ ἴδιος, ὁ Θεάνθρωπος Λυτρωτής. Ὁ ἄναρχος, ὁ αἰώνιος, ὁ ἀφθαρτος, ὁ «**χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς**

αἰῶνας».

Γι' αὐτὸ «**καὶ τῆς εἰρήνης Σου οὐκ ἔστιν ὄριον**».

* * *

Κάθε τι δικό Σου ἔχει κάτι ἀπὸ τὴν εἰρήνην Σου. Ἡ Ἐκκλησία Σου ἀναπνέει εἰρήνην.

Οἱ ἅγιοί Σου εἶναι οἱ ἄνθρωποι τῆς εἰρήνης.

Οἱ μάρτυρές Σου δίνοντας τὸ αἶμα τους μπορούσαν νὰ «κοιμηθοῦν ἐν εἰρήνῃ».

Τὸ Εὐαγγέλιό Σου εἶναι τὸ ὠραιότερο, τὸ ἀγιότερο βιβλίον εἰρήνης.

Ἡ λατρεία Σου εἶναι λατρεία εἰρήνης.

Ἡ Μητέρα Σου εἶναι πηγὴ εἰρήνης.

Οἱ ναοὶ οἱ ἰδρυμένοι στὸ ὄνομά Σου ἀποτελοῦν νησιὰ εἰρήνης μέσα στὸ θόρυβο τοῦ κόσμου.

Ἀληθινά, «**τῆς εἰρήνης Σου οὐκ ἔστιν ὄριον**».

* * *

Ἦλθες καὶ γκρέμισες τὴν ἔχθρα, ποὺ μᾶς χώριζε ἀπὸ τὸν Θεό. Κατάργησες τὴν καταδίκη μας, τὴν ἁμαρτία καὶ τὸ θάνατο. Μᾶς ἐλευθέρωσες ἀπὸ τὴν ἐνοχί, τὴν τύψεις, τὸν φόβο. Γι' αὐτὸ καὶ εἶσαι ἡ εἰρήνη μας. Μιὰ εἰρήνη χωρὶς ὄρια.

Ἦλθες καὶ ἐξουδετέρωσες τὸ μῖσος, ποὺ μᾶς χώριζε μεταξύ μας. Μᾶς χάρισες τὴ δυνατότητα νὰ γίνουμε ἀδελφοί. Εἴμασταν ξένοι καὶ μόνοι καὶ τώρα ἔχουμε ἀναρίθμητους ἀδελφούς. Εἴμασταν ἐχθροὶ καὶ τώρα μᾶς χαρίζεις τὴν εὐλογία τῶν φίλων. Γι' αὐτὸ καὶ εἶσαι ἡ εἰρήνη μας.

Ἡ ταραχὴ καὶ ἡ ἀγωνία, ἡ μέριμνα καὶ ἡ ἀνασφάλεια μᾶς γέμιζαν ταραχή. Ὅμως Ἐσὺ γεννήθηκες γιὰ μᾶς. Ἦλθες στὴ γῆ, γιὰ νὰ μείνεις μαζί μας. Παίρνεις ἐπάνω Σου ὅλες μας τὴς φροντίδες. Φορτώνεις τὴς ἀγωνίες μας καὶ τὴς ἔγνοιες μας. Γι' αὐτὸ καὶ μπορούμε νὰ εἴμαστε εἰρηνικοί.

Σὲ ἐκείνους ποὺ Σὲ δέχονται χαρίζεις εἰρήνην. Στὴς οἰκογένειες ποὺ Σοῦ ἀνοίγουν τὴν πόρτα μπαίνει σὰν βασιλιάς εἰρήνης. Καὶ ἂν ὅλος ὁ κόσμος Σὲ εἶχε δεχθεῖ, δὲν θὰ ὑπῆρχαν πόλεμοι καὶ αἵματα, μῖση, φωτιὰ καὶ καταστροφή.

Κύριε, τὸ ὄνομά Σου εἶναι εἰρήνη. «**Καὶ τῆς εἰρήνης Σου οὐκ ἔστιν ὄριον**».

* * *

Κύριε, σήμερα, ποὺ γιορτάζουμε τὴ Γέννησή Σου, χρειαζόμαστε τόσο πολὺ τὴν εἰρήνην Σου.

Ἡ γῆ μας διψᾷ τὴν εἰρήνην Σου.

Τὰ σπίτια μας, οἱ πόλεις μας διψοῦν τὴν εἰρήνην Σου.

Ἡ ψυχὴ μας διψᾷ τὴν εἰρήνην Σου.

Ἐλθέτω ἡ εἰρήνη Σου. Ἡ μεγάλη, ἡ ἄρρητη, ἡ χωρὶς μέτρα, χωρὶς σκιές, χωρὶς ὄρια εἰρήνη Σου.

«Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ,

Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρές καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρές δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρώμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών, Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοόζ ἐκ τῆς Ραχάβ, Βοόζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβήδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ὠβήδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα. Δαυὶδ δὲ ἐγέννησε τὸν Σολομώντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, Σολομών δὲ ἐγέννησε τὸν Ροβοάμ, Ροβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά, Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν, Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ, Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν, Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών, Ἀμών δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν, Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ, Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ, Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ, Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ, Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ, Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν, Ματθάν δὲ ἐγέννη-

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. α' 1-25
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. ια' 9-10, 32-40

σε τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ

γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκα σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἴδου ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουςι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγένωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν».

ΤΟ ΥΠΕΡ ΠΑΝ ΟΝΟΜΑ

«Καλέσουςι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός».

Ὄνόματα, μεγάλα ὀνόματα, δοξασμένα, τρισένδοξα ὀνόματα πολιτικῶν, ἐπιστημόνων, καλλιτεχνῶν... γεμίζουν τὶς σελίδες τῆς ἱστορίας καὶ κατακλύζουν τὴν ἐποχὴ μας. Καὶ ἄλλα σελαγίζουν στὸ ἀνθρώπινο στερῆμα καὶ ἄλλα σβήνουν καὶ λησμονιοῦνται.

Νὰ ὅμως, ἓνα ὄνομα, ποὺ προφήτεψε γιὰ τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴ τῶν ἀνθρώπων, ὁ προφήτης Ἡσαΐας, αἰῶνες πρὶν ἐμφανισθεῖ στὴ γῆ μας ὁ Κύριος καὶ Θεός μας. Αὐτὸ ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, ὄνομα, ποὺ ἔμεινε, μένει καὶ θὰ μένει στοὺς αἰῶνες.

«Καὶ καλέσουςι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ». Ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου θὰ λέγεται καὶ Ἐμμανουήλ, ὄνομα ποὺ σημαίνει **«μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός».**

Μένει τὸ ὑπέροχο τοῦτο ὄνομα στοὺς αἰῶνες. Καὶ θὰ μένει γιὰ πάντα, ἔστω κι ἂν ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ τὸ διαγράφουν ἀπὸ τὶς καρδιές τους καὶ προσπαθοῦν νὰ τὸ σβήσουν καὶ ἀπὸ κοινωνίες καὶ ἀπὸ ἔθνη. Εἶπαν καὶ λένε: δὲν εἶναι ἀνάγκη ὁ Θεὸς νὰ εἶναι μαζί μας. Καὶ ζητοῦν πολιτισμὸ καὶ κοινωνικὴ συμβίωση καὶ κράτος χωρὶς Θεό. Μὲ ἀποτέλεσμα **«ἐπαιρόμενοι»** ἀπὸ τὶς τεχνικὲς κατακτῆσεις νὰ ὑποδουλώνονται στὴν ἀγωνία, στὸ ἄγχος. Νὰ νιώθουν βαθὺ τὸ «κενὸ» μέσα τους.

* * *

Ἔρχονται ὅμως συνταρακτικὰ γεγονότα, ἄθεα καθεστῶτα κλονίζονται, τείχη γκρεμίζονται, οἱ πολέμιοι τῆς πίστεως φεύγουν καὶ πάλι στὴν Ἠπειρὸ μας καὶ σ' ἄλλα πλάτη καὶ μήκη τῆς γῆς, τὸ **«Ἐμμανουήλ»** γίνεται ὁ **«ἀκρογωνιαίος λίθος»** τῆς νέας πνευματικῆς ἐποχῆς.

«Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός!». Ἐδῶ, κοντά μας, δίπλα μας,

ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς περπατᾷ στὸ πλευρό μας, μᾶς προσφέρει τὸ ζωογόνο Του λόγο, μᾶς παραστέκει καὶ μᾶς καθοδηγεῖ μὲ τὴν διδασκαλίαν Του, μᾶς τρέφει μὲ τὸ πανάγιο Αἷμα του.

Ὁ **Ἐμμανουήλ** δὲν εἶναι ὁ μακρινὸς ποὺ ἔρχεται κάπου-κάπου νὰ μᾶς ἐπισκεφθεῖ. Εἶναι ὁ πάντοτε ἀνάμεσα μας, βοηθὸς καὶ συμπαραστάτης σὲ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μας.

Ἄν κατορθώσουμε νὰ συνειδητοποιήσουμε ἐμεῖς, οἱ ἄνθρωποι ποὺ ζοῦμε στὴν ἀρχὴ τοῦ 21ου αἰῶνα, τὴ συνεχῆ παρουσία τοῦ Θεοῦ, θὰ γίνουμε πολὺ διαφορετικοί. Θὰ γίνουμε ἄνθρωποι ἡρεμοί, εἰρηνικοί, ἰσορροπημένοι. Ἄν ἀποκτήσουμε βαθιὰ πίστη ὅτι **«μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός»**, ἡ ζωὴ μας θὰ εἶναι ζωὴ πνευματικῶν ἀγώνων: θὰ γίνουμε δίκαιοι, ἄνθρωποι ἀγάπης, αὐταπαρνήσεως, θυσίας.

Μαζί μας, μέσα μας, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός, δύναμη καὶ κραταίωμα μας, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουμε νικηφόρα τὶς ἐπιθέσεις τοῦ πονηροῦ. Μὲ τὸ ὄνομα Ἐμμανουήλ στὰ χεῖλη καὶ στὴν καρδιά, μποροῦμε νὰ σκορπίζουμε πανικὸ στὶς τάξεις τοῦ αἰώνιου ἐχθροῦ μας.

Θὰ μᾶς βοηθήσουν οἱ μεγάλες γιορτὲς ποὺ ἔρχονται, ἡ εὐλογημένη ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων, νὰ νιώσουμε ὄχι ἀπλῶς μιὰ ἐπιφανειακὴ πίστη, ἀλλὰ νὰ αἰσθανθοῦμε βαθιὰ ὅτι **«μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός»**; Καὶ θὰ βγάλουμε τὶς συνέπειες τῆς θείας Παρουσίας: συνέπειες, ποὺ θὰ μᾶς τονώσουν στὸν πνευματικὸ μας ἀγώνα, θὰ μᾶς κάνουν ἀληθινὰ ζωντανούς Χριστιανούς;

«Ἀναχωρησάντων τῶν Μάγων ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΕΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. β' 13-23
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Πράξ. στ' 8-15, ζ' 1-5, 47-60

τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπληρώθη τὸ ρηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ ἐν Ραμαῖ

ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς· Ραχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρα-

κληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσὶν. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἔλθων κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται».

ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΠΟΥ ΘΑ ΝΙΚΗΘΟΥΝ

«Τεθνήκασι οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου».

Γεννήθηκε σ' ἓνα σπῆλαιο ψυχρὸ ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μας. Ἀνακλίθηκε στὴ φάτνη τῶν ἀλόγων. Καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ποιμένες καὶ τοὺς μάγους, ὅλοι μὲ ἀδιαφορία τὸν δέχθηκαν. Καὶ ὄχι μόνον μὲ ἀδιαφορία, ἀλλὰ ὁ ἡγεμόνας τους, ὁ Ἡρώδης, μὲ ἐχθρότητα ἀντιμετώπισε τὴν ἔλευσίν Του στὸν κόσμον.

Ὅταν ὁ Ἡρώδης ἄκουσε ἀπὸ τοὺς Μάγους ὅτι γεννήθηκε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐξακρίβωσε τὸ γεγονός ἀπὸ τοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς φαρισαίους, ταραχθῆκε καὶ πῆρε τὴν ἀπόφαση τοῦ «ἀπολέσαι». Ἔστειλε τότε καὶ «ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω», μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἀνάμεσά τους θὰ εἶναι καὶ τὸ θεῖο Βρέφος, ποὺ ὅμως στὸ μεταξὺ εἶχε φύγει στὴν Αἴγυπτο. Ἡ κακότητα, ὁ φθόνος τοῦ ἀνθρώπου εἶχε διώξει μακριὰ τὸν Κύριο τῶν ἀνθρώπων.

Λίγος ὅμως χρόνος θὰ περάσει καὶ ὁ Ἄγγελος θὰ εἰδοποιήσει: Ἐλάτε πίσω στὴν πατρίδα σας· «**τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου**»· πέθαναν αὐτοὶ ποὺ ζητοῦσαν νὰ θανατώσουν τὸ «**Παιδίον**».

Ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται εἴκοσι αἰῶνες τώρα, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο, ἀδιάψευστη, ἀληθινή, ἐξαιρετικὰ διδακτικὴ. Ἄρχοντες, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώποι τῆς πέννας καὶ τοῦ λόγου, ἀξιωματοῦχοι, καλλιτέχνες, ὑψώνουν τὸ ξίφος ἢ χρησιμοποιοῦν τὸ λόγο ἢ τὴν πέννα ἢ τὴν τέχνη τους ἐναντίον τοῦ Κυρίου.

Διοργανώνουν ἀντιθρησκευτικὲς προπαγάνδες. Ὑψώνουν ἀντιχριστιανικὰ σύμβολα. Ζητοῦν νὰ καταργήσουν τὴ θρησκεία ἀπὸ κοινωνίες καὶ ἔθνη. Διαβάλλουν τὴν πίστη. Πολεμοῦν μὲ λύσσα τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Θεοῦ Ναζωραίου. Πόσο αἷμα χριστιανικὸ χύθηκε καὶ στὴν ἐποχὴ μας! Πόσοι πιστοὶ δὲν μαρτύρησαν γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου!

Κάποτε ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ γεννηθέντα Κυρίου, γιὰ μικρὸ ἢ μεγαλύτερο χρονικὸ διάστημα, στήνουν τρόπαια ἢ ἔχουν θριάμβους. Ἐρχεται ὅμως ὥρα, ποὺ

σβήνουν, λησμονοῦνται. Ὁ Ἡρώδης εἶχε κακὸ τέλος καὶ μόνον τὰ ἀπαίσια ἔργα του θυμίζουν τὸ ἐγκληματικὸ πέρασμά του.

Ἀλλὰ καὶ στὴν ἐποχὴ μας, μάταια πολέμησαν τὸν γεννηθέντα Κύριο, ὅσοι τὸν πολέμησαν, χρησιμοποιώντας ὅλα τὰ μέσα γιὰ νὰ σβήσουν τὸ ὄνομά Του στὶς ἀνατολικὲς χῶρες τῆς Εὐρώπης καὶ σὲ ἄλλα μέρη τῆς γῆς. Ἐπαναλήφθηκε ἡ ἴδια ἐπώδός: «**τεθνήκασιν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου**».

Χάνονται, ἐξαφανίζονται, γιὰτὶ χρησιμοποιοῦν τὸ ψεῦδος καὶ τὴ βία καὶ δὲν διστάζουν νὰ ἐφαρμόσουν τὰ σκληρότερα μέσα, γιὰ νὰ πνίξουν τὴν Ἀλήθεια. Στραγαλίζουν κάθε ἰδέα ἐλευθερίας· ἀλλ' ἔρχεται στιγμὴ, ποὺ οἱ πύργοι τῆς δεσποτείας τους συντρίβονται, τὰ τεῖχη γκρεμίζονται.

Ἀλλὰ καὶ ὅσοι μὲ τὸ λόγο ἢ τὴν πέννα τους πολεμοῦν τὴ σῶζουσα πίστη, ἔρχονται ἐποχές, ποὺ ἢ ταπεινὰ ἀναγνωρίζουν τὸ σφάλμα τους ἢ παρέρχονται καὶ λησμονοῦνται ἀπὸ τὴν γενεὴν ποὺ ἀκολουθοῦν.

«**Τεθνήκασι**», γιὰτὶ πολεμοῦν τὴν Ἀλήθεια. Ὁ Κύριος εἶναι «**ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ**». Εἶναι δυνατὸ νὰ συντριβεῖ; Ἄς ἐπικρατήσῃ ὅσο θέλει τὸ ψεῦδος, ἢ πλάνη καὶ τὸ σκοτάδι. Ἐρχεται ὥρα, ποὺ τὰ σκοτάδια διαλύονται καὶ λαμπρὸς ὁ ἥλιος ἀναφαίνεται καὶ μεσουρανεῖ.

* * *

Ἄν πιστεύουμε βαθιὰ τούτη τὴν ἀλήθεια, δὲν θὰ μᾶς καταλαμβάνει κανένας φόβος καὶ καμιά ἀπογοήτευση, ὅταν δοκιμάζουμε τὴν ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως. Ἀλλὰ θὰ νιώθουμε τὴν ὑποχρέωση νὰ ἀγωνιζόμαστε ἐναντίον τῶν ἀντιπάλων τοῦ Κυρίου. Στὸ σπίτι μας, στὴ δουλειά μας, στὴν πόλη, στὴν ἐξοχή, ἄς μὴν ἀφήνουμε νὰ διαδίδεται τὸ ψεῦδος, ἢ πλάνη, ἢ αἵρεση. Ἐχομε τὸ Φῶς, ποὺ ἔλαμψε στὸ σπῆλαιο τῆς Βηθλεὲμ, αὐτὸ ἄς κρατοῦμε πάντα ἀναμμένο, πάντα ψηλά, γιὰ νὰ φωτίζει καὶ ὀδηγεῖ καὶ τὸν ἀνθρώπο τῆς ἐποχῆς μας.

Ἡ Γέννησή Του ἀναγέννησή μας

Μέσα σ' ἓνα ἀνήσυχο κόσμο, πού ἀγωνιᾶ γιὰ τὸ αὔριο, θὰ βρεῖ ἄραγε ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος τὸ ὀδηγητικὸ ἀστέρι πού φέρνει στὴν ταπεινὴ φάτνη, ἐκεῖ πού γιὰ πρώτη φορά ἀνέτειλε τὸ λυτρωτικὸ φῶς τῆς νέας ζωῆς; Ἐκεῖ πού καὶ σήμερα ἀντηχεῖ ἐνισχυτικὴ ἢ φωνὴ τοῦ Θεανθρώπου: Γιὰ σᾶς τοὺς «μεγάλους» καὶ τρανοὺς ἔγινα βρέφος **«ἐπτώχευσα πλούσιους ὧν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐμῇ πτωχείᾳ πλουτήσητε»** (Β' Κορ. ν' 9). Ἐγὼ ἔζησα φτωχὸς στὴν ἐπίγεια ζωὴ μου. Ἐσεῖς θελήσατε νὰ γίνετε πλούσιοι, ὄχι βέβαια σὲ ἀγάπη, σὲ προσφορά. Πλούσιοι σὲ πλεονεξία, σὲ ἐγωισμό. Πλούσιοι σὲ ἀπανθρωπιά, σὲ βαρβαρισμό, σὲ ἐκμετάλλευση, σὲ ἀθεϊσμό.

Γι' αὐτὸ καὶ βασανιζόσαστε, ἀγωνιᾶτε. Θὰ θελήσετε, ἔστω καὶ τώρα, νὰ μὲ πλησιάσετε; Νὰ μὲ γνωρίσετε; Νὰ μὲ ἀνακαλύψετε; Νὰ μὲ ἀκολουθήσετε; Νὰ παύσω νὰ εἶμαι ὁ μέγας ἀγνωστος γιὰ τὴ ζωὴ σας;

Ἔτσι εἶναι. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, δυὸ χιλιάδες χρόνια τώρα εἶναι τὸ **«ἀντιλεγόμενον σημεῖον»** πού **«κεῖται εἰς πῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν»** (Λουκᾶ β' 34). Ἀποτελεῖ τὸ κέντρο τῆς Ἱστορίας. Πολεμήθηκε ὅσο κανεῖς. Μεγάλες καὶ εὐγενικὲς ψυχὲς ἔζησαν τὰ πιὸ ἱερά σκιρτήματα ἀπὸ τὴν ἀγάπη Του, ἀπὸ τὴν ἔμπνευσή Του. Ἄν ὁ πολιτισμὸς μας ἐπέζησε ἀπὸ τὴν ἔφοδο τοῦ βαρβαρισμοῦ, τοῦ ἀθεϊσμοῦ, σ' Αὐτὸν τὸ ὀφείλει.

Γι' Αὐτὸν ἑκατομμύρια ἄνθρωποι ἀναγεννήθηκαν καὶ ἔδωσαν τὴ ζωὴ τους, τὴν ἀφοσίωσή τους, τὸν δυναμισμὸ τους, τὸ αἷμα τους. Καὶ δὲν εἶναι μόνο οἱ πιστοὶ πού τὸν ἀγάπησαν. Γιὰ πολλούς, καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, ὑπῆρξε ἡ πιὸ ὑψηλὴ μορφή τῆς ἀνθρωπότητας. Πολέμοι Του ἀναγκάστηκαν, κάτω ἀπὸ τὴν

ἀκτινοβολία τῆς θεϊκῆς Του μορφῆς, νὰ κάνουν τὶς πιὸ συγκλονιστικὲς ὁμολογίες.

«Μᾶς βασανίζει ἡ νοσταλγία Σου, μονάχα ἡ δική Σου, ἔγραφε ὁ Παπῖνι. Ὅποιος πεινᾷ μήπως τοῦ λείπει μόνο τὸ ψωμί; Ὁχι. Σὺ τοῦ λείπεις. Ἐκεῖνος πού διψᾷ, μήπως τοῦ χρειάζεται μόνο τὸ νερό; Ὁχι, Ἐσένα διψᾷ. Ὅποιος λαχταρᾷ νὰ βρεῖ τὴν ἀλήθεια. Ἐσένα ψάχνει νὰ βρεῖ, πού εἶσαι ἡ Ἀλήθεια. Ὅποιος ποθεῖ τὴ γαλήνη. Ἐσένα ποθεῖ, πού εἶσαι ἡ ἀνάπαυση γιὰ τὴν ἀνήσυχη καρδιά. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἡ εὐτυχία καὶ ἡ δυστυχία, ὁ πόνος καὶ ἡ χαρά, τὰ δάκρυα καὶ τὰ χαμόγελα, ὅλα Ἐσένα ἐπικαλοῦνται, Χριστέ μου».

Ὅταν διαβάσει κανεῖς τὴ συγκλονιστικὴ αὐτὴ ὁμολογία τοῦ παλαιοῦ ἀρνητῆ, αἰσθάνεται βαθιὰ αὐτὸ πού λείπει ἀπὸ τὸ σύγχρονο ἄνθρωπο καὶ ἀποτελεῖ ἐπεῖγον αἴτημα τῆς ἐποχῆς μας. Τί λείπει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τῶν τεχνολογικῶν κατακτήσεων; Γιατί ἀργοπεθαίνει, βασανίζεται μέσα στὴν ἀγωνία καὶ τὸ ἄγχος;

Ἡ ἔλλειψη αὐτὴ εἶναι ἓνα γεγονός. Δὲν τοῦ λείπει κάτι. Τοῦ λείπει Κάποιος. Ἐχει πολλά. Τοῦ λείπει ὅμως ὁ ἓνας, ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός, τὸ θεῖο Βρέφος τῆς Βηθλεὲμ, πού *«ἐταπεινώσε τὸ ἀταπεινώτό του ὕψος...»*, γιὰ νὰ ἀνυψώσει τὴν πεσμένη ἀνθρώπινη φύση. Καὶ ἦλθε στὴ γῆ μας *«ὄχι ὅπως αὐτὸς μπορούσε, ἀλλὰ ὅπως ἐμεῖς μπορούσαμε νὰ τὸν ἀτενίσουμε».*

Γιὰ τοὺς μαθητὲς καὶ τοὺς πρώτους Χριστιανούς, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦταν τὸ πᾶν, ὁ **«Λόγος τῆς ζωῆς», «λίθος ἀκρογωνιαῖος, ἐκλεκτός, ἔντιμος»**, πάνω στὸν ὁποῖο στήριξαν τὸ οἰκοδόμημα τῆς ζωῆς τους, γιὰ νὰ εἶναι ἀσάλευτο. Ζυμωμένη ἡ ζωὴ τους μὲ τὸν Χριστὸ καὶ τὴ διδασκαλία Του. Τὸν γνῶριζαν βαθιὰ καὶ ζοῦσαν δυνατὰ τὴν παρουσία Του. **«Ὁ ἀκνκόαμεν, ὁ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν»**, θὰ διακηρύξει ὁ Ἰωάννης, ὁ μαθητὴς τῆς ἀγάπης (Α' Ἰωάν. α' 1).

Πῶς, λοιπόν, καὶ σήμερα κάθε ψυχὴ νὰ μὴ σταθεῖ μὲ δέος καὶ ἀγάπη μπροστὰ στὴ θεϊκὴ ἐπίσκεψη; Στὴν ἑορτὴ τῆς ἀπειρης ἀγάπης, πού ὁ οὐράνιος ἐπισκέπτης **«τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη»**. **«Διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους... τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης»**. Τὸ συνειδητοποιοῦμε;

Πόσο μεγάλο θὰ ἦταν καὶ γιὰ τὴ ζωὴ μας, νὰ ἐτοιμάσουμε τὴν καρδιά μας, γιὰ νὰ ἔλθει τὸ θεῖο Βρέφος νὰ γεννηθεῖ μέσα σ' αὐτὴν καὶ νὰ τὴν ἀνακαινίσει μὲ τὴ θεϊκὴ παρουσία Του! Τότε ἡ Γέννησή Του θὰ γινόταν ἡ ἀναγέννησή μας.

ZOH

Ἐκδόσεις: Ἀδελφότης Θεολόγων ἡ «ZOH» Σ.Α., Ἰπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Ἔκδοσις: Ἀδελφότης Θεολόγων ἡ «ZOH» Σ.Α., Ἰπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδόσις: Ἀδελφότης Θεολόγων ἡ «ZOH» Σ.Α., Ἰπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἰπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lyhnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλλεται μὲ ἐπιταγὴ ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἰπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χῶρες: 25 € Κύπρος: 15 €

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΜΟΥ «ΖΩΗΣ» 2020

ΠΡΩΤΑ ΑΡΘΡΑ: Απελπίζεται ποτέ τὸ παιδί; 1. Γιὰ τὴν ἀνόρθωση τῆς ψυχῆς, 13. «Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ...», 37. Ἀνοιχτὰ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς, 49. Ἀπόστολος ἀγάπης καὶ θυσίας, 61. Ὑπερισχύει ἡ ἀλήθεια; 73. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: Τὸ νόημα τοῦ Σταυροῦ, 85. «Αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν», 97. Βρῆκες τῆ χαμένην δραχμῆ, 109. Μπροστὰ στὸ Σπῆλαιο, 121.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ: «Μὴ ποιεῖν... πρὸς τὸ θεαθῆναι», 6. Ζοῦν καὶ μετὰ τὸν θάνατο Α', 18. Β', 30. «Εἷς θάνατος, ἡ ἁμαρτία», 42. «Πάντα ἰσχύω ἐν... Χριστῷ», 54. Σπέρνει καὶ στὰ ἀγκάθια, 66. Χριστὸς καὶ κόσμος Α', 78. Β', 90. Ὁ χριστιανικὸς ἥρωισμός, 102. Ἀγάπη χωρὶς ἀγιότητα; 114. Τὸ μυστήριον τῶν μυστηρίων, 126.

ΕΘΝΙΚΑ: Οἱ Ἕλληνίδες στὸν ἀγῶνα, 31. Ἀσυνθηκολόγητος ὁ ἀγῶνας τοῦ 1821, 36. Μᾶς καλεῖ σὲ ὁμοψυχία, 48. Οἱ φωτιστὲς τῶν Σλάβων, 60. «Αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν», 97. Καὶ τὸ θαῦμα ἔγινε, 103. Τὸ μυστικὸ τῆς νίκης, 108.

ΕΚΔΗΜΙΕΣ: † Ἀρχιμ. Ἡλίας Μαστρογιαννόπουλος (1919 - 2020), 25-26.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ: Ἡ Ἁγία Σοφία... τζαμί; 96. Θετικὴ ἐξέλιξη, 96. Ξεκάθαρο δεῖγμα βαρβαρότητας, 108.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ: Απελπίζεται ποτέ τὸ παιδί; 1. Γιὰ νὰ εἶναι ἐλπιδοφόρο, 12. «Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ...», 37. «Σταύρωσον Αὐτόν», 38. Προσφορὰ στὸν Ἀναστάντα-Μύρα καὶ δάκρυα, 39. Πίσω ἀπὸ τὸ Γολγοθᾶ ἡ Ἀνάστασις, 48. «Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας», 60. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: Τὸ νόημα τοῦ Σταυροῦ, 85. Μπροστὰ στὸ Σπῆλαιο, 121. «Τὸ ὄνομα αὐτοῦ: Ἐμμανουὴλ» (Ἡσαΐας ζ' 14), 122. «Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν... καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον» (Ἡσαΐου θ' 6-7), 127. Ἡ Γέννησις Του ἀναγέννησέ μας, 130.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ - ΑΝΤΙΚΟΙΝΩΝΙΚΑ: Διῶξε τὴν ἀγωνία, 12. 5.000.000 θύματα, 12. Εἶναι ἤδη χρεοκοπημένη, 12. Παγκόσμια ἡ ἀνησυχία, 24. Ἐγκλημα καὶ διαστροφή, 36. Χωρὶς προκατάληψη, 36. Ἡ φωνὴ τῆς ἐπιστήμης, 36. Αἰῶνας τοῦ φόβου, 48. Ὁ κίνδυνος τῆς παιδευασίας, 60. Ὅχι «ὄς μὲν πεινᾶ, ὄς δὲ μεθύει», 72. Κατάθλιψη καὶ ἄγχος προκαλεῖ ἡ πανδημία, 84. Ἡ ἐρημοποίηση τῆς γῆς, 84. Ἐρημοποίηση τῆς ψυχῆς, 84. Ἡ πίστις στὴν Ἑλλάδα, 96. Σοκαριστικὴ ἀνακάλυψη, 108. Ὑπὸ τὸ βλέμμα τοῦ Πλάτωνα καὶ τοῦ Ἀριστοτέλη, 120. Φαγητὸ στὰ σκουπίδια! 120. Ἡ ἀξία στὸν ἄνθρωπο, 132. Ἐπιστήμη καὶ θρησκεία, 132. Τὸ φάσμα τῆς ἀνεργίας, 132. Περὶ ἀμβλώσεων καί... προόδου, 132.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ: Σαμουὴλ ὁ Προφήτης, 11, 23, 35, 47, 59, 71, 83, 95, 107, 119. Ἀπόστολος ἀγάπης καὶ θυσίας, 61. Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστής, 87.

ΝΕΟΤΗΣ - ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ: «Ὅλα τὰ παιδιὰ ἔχουν δικαίωμα...», 24. «Καμπανάκι» γιὰ τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν, 48. Προσέξτε τὴν ἀγάπη σας, 58. Ὁ κίνδυνος τῆς παιδευασίας, 60. Μάνα: ὕμνος στὴν ἀγάπη, 70.

Ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ νέα ζευγάρια, 72. Ἀπλὲς καὶ ἄδολες καρδιές, 74. «Τὸ βοτάνι τοῦ Ἀντιχρίστου», 82. Ἡ οἰκογένεια ὑπὸ ἀπειλή, 84. Ὅθόνες καὶ σχολικὲς ἐπιδόσεις, 108. Ἀναντικατάστατη ἡ μητέρα, 120.

ΟΜΙΛΙΕΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ: Γιὰ νὰ ἔλθει ὁ Χριστός, 4. Προετοιμασία γιὰ τὴ ζωὴ, 5. Ἀνάγκη ἱερέων, 8. Ἐμεῖς τί ζητᾶμε; 9. Ὁ ἅγιος πρεσβύτερος Συμεών, 16. Γιατί δικαιώθηκε ὁ Τελώνης; 17. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀσωτίας, 20. Οἱ παραλήψεις, 21. Γιατί νὰ νηστεύουμε; 28. Τί εἶναι Ὁρθοδοξία; 29. Ποιοὶ οἱ λογισμοὶ μας; 32. Ἡ ἀθάνατη ψυχὴ μας, 33. Συνοδοιπόροι μὲ τὸν Κύριο, 40. Εἶναι ὁ Κύριος Βασιλεὺς τῆς ψυχῆς σου; 41. Δύο μεγάλα δῶρα τοῦ Χριστοῦ, 44. Μήνυμα χαρᾶς, 45. Ἡρωικὲς γυναῖκες, 52. Ἡ ἀρρώστια καὶ ἡ ἀντιμετώπισή της, 53. Στὸν κόπο τῶν ἄλλων, 56. Ὁ βλέπων καὶ οἱ μὴ βλέποντες, 57. Ἡ πνευματικὴ δίψα, 64. Ἡ αὐταπάρνησις τῶν Ἁγίων Πάντων, 65. Ὁ μέγας γιατρός, 68. Ἡ κλίμακα τῶν ἀξιῶν, 69. Ὑπέρτης, 76. Ὁ μέγας ἀντίπαλος, 77. Ἡ ἠγετικὴ θέσις τῶν Χριστιανῶν, 80. Τὸ μεγαλεῖο τῆς ἀφάνειας, 81. Γερά δεμένοι στὴ ρίζα μᾶς, 88. Τὸ μυστήριον τοῦ Σταυροῦ, 89. Οἱ τρεῖς προϋποθέσεις, 92. Ἡ ἐξομολόγησις τοῦ Πέτρου, 93. Σπλαγχνικοὶ καὶ συμπονετικοὶ σὲ ὅλους, 100. Πότε ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἔχει μεγάλην καρποφορία, 101. Ὁ ἰατρὸς καὶ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, 104. Ὁ ἐχθρὸς τῆς ψυχῆς μας, 105. Πορεία Πίστεως, 112. Μάθετε νὰ ἀγαπᾶτε, 113. Ὁ ἄνθρωπος χωρὶς οὐρανὸν, 116. Κίβδηλος Χριστιανισμός, 117. Συγκύπτουσα καὶ συγκύπτοντες, 124. Τὸ δεῖπνο καὶ οἱ προσκεκλημένοι, 125. «Τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα», 128. Πολλοὶ ποὺ θὰ νικηθοῦν, 129.

ΠΑΙΔΕΙΑ: Σεξουαλικὴ Διαπαιδαγώγησις... καὶ μὲ τὸν νόμο! 72. Δημόσια διαβούλευσις, 72.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ: «Ὁφθαλμός... πούς... καὶ πατήρ...», 2. «Διεσκόρπισεν ὑπερφάνους», 3. «Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου», 7. «...τὸν καλὸν τῆς νηστείας ἀγῶνα», 10. «Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες», 14. Δὲν θὰ Σ' ἀρνηθῶ, Χριστέ μου, 15. «Ἀναστὰς πορεύσομαι...», 19. «Τοῦ ὄραν τὰ ἐμὰ παισίσματα», 22. «Ἐποιήσέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός...», 27. Πλατύνετε τὴν καρδιά σας, 34. Ἡ θυσία θεμέλιο τῆς ἀγάπης, 43. «Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον;», 46. Ἡ καταδίκη τῆς ψευδευλαβείας, 50. Ἄν χαθεῖ ἡ ντροπή! 51. «Οὐ συγκρῶνται...», 55. Τὸ ἀτύχημα εὐτύχημα, 62. Στὰ μάτια μας...τὸν ἥλιο, 63. Ἀνακαίνισε τὴν ἀνθρωπότητα, 67. «Δαιμόνων ἡ ἁμαρτία», 75. Μὲ λιονταρίσια καρδιά, 79. Πάθος τὸ πιὸ διάστροφο Α', 86. Β', 98. Μεγαλεῖο ψυχῆς, 91. «...Θεέ μου μὲ ἐλευθέρωσες...», 94. Πάθος τὸ πιὸ διάστροφο Β', 98. «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε», 99. «Μικρὸς γιὰ τὰ μεγάλα...», 106. Πάθος τὸ πιὸ διάστροφο Γ', 110. Ἡ εὐπρόσδεκτη προσευχή, 111. Τὸ σῶμα ἀξίζει; 115. Γιὰ νὰ σοῦ δείξω πόσο σ' ἀγαπῶ! 115. Ἡ χαρὰ τῆς προσφορᾶς, 118. Ὁμολογία πίστεως, 120. Τὰ «γιατί» τῆς φυγῆς, 123.

ΧΙΛΙΑΣΜΟΣ - ΑΙΡΕΣΕΙΣ - ΠΟΛΕΜΙΟΙ: Σύγχρονοι διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν, 24. «Χωρὶς Θεό...», 24. «Σεμινάρια Γιόγκα», 60. Ἡ παγίδα τῆς «Γιόγκα», 96.

Η ΑΞΙΑ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, ἔχει λεχθεῖ, εἶναι τό «εὐαγγέλιο» τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ σεβασμὸς τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων θεωρεῖται ἡ εἰδοποιὸς διαφορὰ ἀνάμεσα στὸν πολιτισμὸ καὶ τὴ βαρβαρότητα. Ἀλλὰ τί εἶναι τὰ «ἀνθρώπινα δικαιώματα»; Εἶναι τὰ δικαιώματα ποὺ δὲν ἀπορρέουν ἀπὸ καμμία ἄλλη ιδιότητα τοῦ ἀνθρώπου, παρὰ ἀπὸ τὸ γεγονὸς καὶ μόνον ὅτι αὐτὸς εἶναι ἄνθρωπος. Μὲ αὐτὸ τὸ δεδομένο, ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα θεμελιώνονται πάνω στὴν ἀξία ποὺ δίνουμε στὸν ἄνθρωπο: Ὅσο μεγαλύτερη ἀξία δίνουμε στὸν ἄνθρωπο, τόσο πιο στέρεα θεμελιώνουμε τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα. Καὶ ποῦ, λοιπὸν, δίνεται ἡ πιο μεγάλη ἀξία στὸν ἄνθρωπο; Σὲ κάποια ἰδεολογία; Σὲ κάποια πολιτική; Ὁχι! Ἀλλὰ στὸν λόγο ἐκεῖνο ποὺ θέλει τὸν ἄνθρωπο, τὸν κάθε ἄνθρωπο, νὰ εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ! Καὶ ἀκόμα περισσότερο, στὸ θαυμαστὸ ἐκεῖνο γεγονὸς ποὺ ἐορτάζουμε δύο ἐβδομάδες μετὰ τὴν Παγκόσμια Ἡμέρα τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων (10 Δεκεμβρίου): στὸ θαυμαστὸ γεγονὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύση νὰ ἐνώνεται μὲ τὴ θεία στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. «Ἀνθρωπος γίνεται Θεός, ἵνα Θεὸν τὸν Ἀδὰμ ἀπεργάσῃται» (τροπάριο Χριστουγέννων). Γνωρίζετε, ἄραγε, κάποια ἄλλη διδασκαλία, κάποια πολιτική, κάποια ἰδεολογία ποὺ νὰ δίνει μεγαλύτερη ἀξία στὸν ἄνθρωπο;

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ἡ διακεκριμένη Καθηγήτρια Ἐπιδημιολογίας στὸ ΕΚΠΑ κ. Ἀθηνᾶ Λινοῦ, ἀπὸ τὰ πρόσωπα ποὺ ἐξαιτίας τῆς πανδημίας ἔχουν εἰσβάλει στὴν καθημερινότητά μας μέσα ἀπὸ τοὺς τηλεοπτικούς μας δέκτες, δημοσίευσε πρόσφατα, στὶς 9 Ὀκτωβρίου 2020, στὴν ἐφημερίδα *Καθημερινή*, ἄρθρο μὲ τὸν τίτλο «Ὁ κορωνοϊὸς καὶ ἡ θρησκεία». Ἀφορμὴ ἡ ἀναζωπύρωση τῶν συζητήσεων γιὰ τὴ σχέση ἐπιστήμης καὶ θρησκείας, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς πανδημίας τοῦ κορωνοϊοῦ, συζητήσεων ποὺ παίρνουν συχνὰ τὴ μορφή ὀξείας ἀντιπαράθεσης. Ἡ κ. Λινοῦ στέκεται στὸ παράδειγμα τοῦ σπουδαίου καὶ βαθιὰ θρησκευόμενου ἐπιστήμονα Francis Collins, τοῦ μακροβιότερου διευθυντῆ τοῦ NIH (National Institutes of Health), «ἀφεντικοῦ» τοῦ Dr Fauci. Ὁ Collins στὸ περίφημο μπῆστ σέλλερ βιβλίο του *Ἡ γλῶσσα τοῦ Θεοῦ* ἐξηγεῖ πῶς ἀπὸ τὸν ἀγνωστικισμὸ καὶ τὴν ἀθεΐα τῆς νεότητάς του κατέληξε νὰ γίνῃ ἐνθερμος χριστιανός, κατανοώντας πῶς πίστη καὶ ἐπιστήμη ἔχουν μεταξύ τους μιὰ σχέση συμπληρωματικὴ, καὶ ὄχι ἀνταγωνιστικὴ: ἡ ἐπιστήμη ἀπαντᾷ στὸ ἐρώτημα «πῶς», ἐνῶ ἡ θρησκεία στὸ ἐρώτημα «γιατί». Καὶ καταλήγει ἡ κ. Λινοῦ μὲ ἓνα συμπέρασμα ποὺ κινεῖται ἀκριβῶς στὴν ἴδια γραμμὴ μὲ τὰ συμπεράσματα τῆς περίφημης *Διακήρυξης τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων* τοῦ 1946: ὅτι τὸ παράδειγμα τοῦ διεθνῶς ἀναγνωρισμένου ἐπιστήμονα καὶ χριστιανοῦ Dr Collins ἔρχεται νὰ τονίσει «ὅτι ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ θρησκεία μποροῦν νὰ συνυπάρξουν, ἀν ἐμεῖς συνεχίζουμε νὰ ρωτᾶμε τό «πῶς» καὶ τό «γιατί»».

ΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Ἡ κρίση τῆς πανδημίας φέρνει πρὸ τῶν πυλῶν τὴν ἀναζωπύρωση τῆς δεινῆς οικονομικῆς κρίσης καὶ τὴν ἐκ νέου γιγάντωση τῆς ἀνεργίας. Αὐτὸ ποὺ συχνὰ δὲν συνειδητοποιοῦμε πλήρως εἶναι ὅτι τὸ φάσμα τῆς ἀνεργίας δὲν ἔχει νὰ κάνει μόνο μὲ τὶς ὑλικὲς συνθῆκες τῆς ζωῆς. Πολυάριθμα ψυχοκοινωνικὰ δράματα παίζονται καθημερινὰ ἐξαιτίας τῆς ἀνεργίας καὶ προκαλοῦν ἀφόρητες καταστάσεις μέσα στὶς ψυχές, στὶς οἰκογένειες, στὶς κοινωνίες. Καὶ δὲν εἶναι δύσκολο νὰ καταλάβουμε γιατί συμβαίνει αὐτό. Ἀρκεῖ νὰ θυμηθοῦμε τὸ ἀποκαλυπτικὸ ψυχολογικὸ τεστ τοῦ Κέμπερ «Who I am»: Οἱ συμμετέχοντες σὲ αὐτὸ καλοῦνταν νὰ δώσουν πέντε ἀπαντήσεις, ἔτσι ὅπως τοὺς ἔρχονταν ἀβίαστα στὸ μυαλό, στὸ ἐρώτημα «Ποιὸς εἶμαι». Ὅπως παρατηρήθηκε, ἡ πρώτη ἀπάντηση ποὺ ἐρχόταν ἀβίαστα στὸ μυαλό εἶχε σχέση μὲ τὴν ἐπαγγελματικὴ ιδιότητα. Τί σημαίνει αὐτό; Σημαίνει ὅτι ὁ ἀνεργὸς δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνας ἄνθρωπος ποὺ ἔχασε τὴ δουλειά του. Εἶναι ἓνας ἄνθρωπος ποὺ ἔχασε τὴν ταυτότητά του, ποὺ δὲν ξέρει τί νὰ κάνει μὲ τὸν χρόνο, τὴν οἰκογένεια, τὴ ζωὴ του, τὸν ἑαυτό του. Ὁ ἀνεργὸς χάνει πολλὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ οικονομικὰ ἀγαθὰ· χάνει τὴν ταυτότητα καὶ τὴν ἀξιοπρέπειά του. Ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη νὰ δοῦμε σοβαρὰ τὸ πρόβλημα τῆς ἀνεργίας. Ὅσο πιο σοβαρὰ γίνεται!

ΠΕΡΙ ΑΜΒΛΩΣΕΩΝ ΚΑΙ... ΠΡΟΟΔΟΥ

Σφοδρότατες ἀντιπαραθέσεις προκάλεσε ἡ ἀπόφαση ποὺ ἐξέδωσε στὶς 22 Ὀκτωβρίου 2020 τὸ Συνταγματικὸ Δικαστήριό τῆς Πολωνίας, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία «ἡ ἀμβλωση γιὰ λόγους εὐγονικῆς εἶναι ἀντίθετη μὲ τὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ σεβασμὸς τῶν ὁποίων διασφαλίζεται ἀπὸ τὸ Πολωνικὸ Σύνταγμα», παράλληλα δὲ ἐνθαρρύνεται ἡ κυβέρνηση νὰ ἀναλάβει πρωτοβουλίες γιὰ τὴν περαιτέρω ὑποστήριξη τῶν ἄρρωστων ἢ ἀνάπηρων παιδιῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους. Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἡ ἀπόφαση θὰ δημοσιευθεῖ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, θὰ ἀποκλείεται πλέον ἡ συχνότερη στὴ χώρα αἰτία ἀμβλώσεως: ἡ διάγνωση συνδρόμου Down στὸ ἔμβρυο (μὲ τὴν ἀμβλωση νὰ ἐπιτρέπεται μόνο σὲ περιπτώσεις βιασμοῦ, αἰμομιξίας καὶ κινδύνου γιὰ τὴ ζωὴ τῆς μητέρας). Ἡ ἀπόφαση προκάλεσε θύελλα ἀντιδράσεων καὶ μαζικὲς... «προοδευτικὲς» διαδηλώσεις, μὲ ἀποκορύφωμα τὴν εἴσοδο 20 περίπου διαδηλωτῶν στὸν καθεδρικὸ ναὸ τοῦ Πόζναν, οἱ ὁποῖοι προχώρησαν σὲ καθιστικὴ διαμαρτυρία μπροστὰ στὴν Ἁγία Τράπεζα, ὑποχρεώνοντας τὸν ἱερέα νὰ διακόψει τὴ Θεία Λειτουργία. Ὁ καθέννας, βέβαια, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ αὐτοπροσδιορίζεται «προοδευτικὸς» ἢ «συντηρητικὸς». Ἀλλὰ ὑπὸ ποῖα ἔννοια εἶναι «προοδευτικὴ» πολιτικὴ αὐτὸ ποὺ ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν γιὰ τὰ Δικαιώματα τῶν Ἀτόμων μὲ Ἀναπηρία χαρακτήρισε πρὶν δύο χρόνια ὡς «διαίωνηση στερεοτύπων ἐννοιῶν γιὰ τὴν ἀναπηρία, ποὺ τὴν κάνουν νὰ φαίνεται ἀσυμβίβαστη μὲ μιὰ καλὴ ποιότητα ζωῆς»; Καὶ ὑπὸ ποῖα ἔννοια εἶναι «συντηρητικὴ» πολιτικὴ ἡ φροντίδα γιὰ τὸ ἀγέννητο παιδί, ὅταν μάλιστα συνοδεύεται –ὅπως ἀσφαλῶς πρέπει νὰ γίνεται– ἀπὸ τὴ φροντίδα γιὰ τὸ γεννημένο παιδί;

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Ἰπποκόρατους 189
114 72 ΑΘΗΝΑ